روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

مذاکرات مجلس شورای ملی

شماره ۱۷۰۴ — ۲ شنبه ۳ دی ماه ۱۳۳۹ — سال ششم

شماره مسلسل ۹۴

دوره شانزدهم مجلس شورای ملی

جلسه ۹۴

طوارئ مشروح مذاکرات مجلس روز سه شنبه ۲۸ آذرماه ۱۳۳۹

فهرست مطالب:

قرائت اسامی غائبین و طرح صورت مجلس جلسه قبل

امتیاز صادقی

دیر آمدگان با اجازه

آقایان: فرامرزی و امیر افشاری

دیر آمدگان بی اجازه

آقایان: پیراسته — توکلیا — خسرو و نشاطی

رئیس — تصویب صورت جلسه قبل نظری

نبوی — آقای شوشتری بیمار و بستری هستند اطلاع هم داده‌اند که حضورشان عرض کنم که قادر به حضور نیستند

رئیس — بیمار خوب آقای صدر حسینی

صدر حسینی — در صورت جلسه یک اشتباه شده که اصلاح شود. آقای ذوالفقاری در پایان صحبت (ذی حق) را به جای خود آقای ذوالفقاری نسبت داده‌اند. ناصر ذوالفقاری بدون صحبت غلط نوشته شده که اصلاح میکنم و میدهم به تندنویسی. جناب آقای وزیر کشور توضیحی که راجع به فرار از حزب عنوان شد در اینجا و خیابان مطلب شهربانی و اینها خواستند بحث بکنند که این را توضیح قانع کنند بنده وقتی میدهم به هر چه زودتر جریان امر را توضیح بدهند در مجلس شورای ملی بکوشند اصلاح دلالت شود و بعرض مجلس شورای ملی برسد.

رئیس — آقای پیراسته بفرمائید.

پیراسته — بنده مدتی است که کسالت دارم و بواسطه کسالت در مجلس حاضر نشدم خواستم جریان را بعرض برسانم که اصلاح شود.

رئیس — اصلاح می‌شود. آقای وزیر کشور.

وزیر کشور — آقای ذوالفقاری مگر اینطور باشند که بنده چیزی بگویم که بعد خلاف اعلامیه شعر باشد. این که نمی‌شود. بنده بعضی مطالب را یکقدری مفصلتر در مجلس شورای ملی رسانیدم و مطالب حقیقت بود. بخود بنده هم عرض می‌کنم که قانع کننده است و تعقیب میکنم. بنده عرض می‌کنم مجلس شورای ملی مطلب را که اصلاح شود.

عده‌ای از کمیسیون‌ها

۳ — پایان قبل از دستور — آقایان: آزاد — دکتر بقائی — وزیر کشور

امیر بشیم اکبر — سالار بهزادی

رئیس — آقای بهزادی

*مذاکرات مشروح دوره پانزدهم از شماره دهم دوره قانونگذاری اداره تندنویسی و صورت مجلس

نیست (گفته شد خیر) صورت مجلس بعد تصویب می شود .

رئیس — چند نفر از آقایان تقاضای نطق قبل از دستور کرده اند و آقای اللهیار صالح وقت شان را به آقای آزاد داده اند آقای آزاد بفرمائید .

آزاد — مطالبی را که بنده می خواهم بعرض آقایان محترم برسانم یك قسمتش راجع باین جریان اخیری است که در مجلس شورای ملی و در مجلس سنا هم تذکری در این خصوص داده شده است این موضوع راجع بقضیه عراق است که هم‌دراین مجلس منعکس شده وهم در مجلس سنا ابتدا این قضیه‌در روزنامه اطلاعات بطور خبر درج شد بعد موضوع در مجلس شورای ملی هم مطرح‌شد وبعددر مجلس سنا هم مطرح شد که عراقیها نسبت بایرانی‌ها اذیت‌و آزارمی کنندونمی گذارند که‌بزبان فارسی‌صحبت کنند وچه وچه اتفاقاً در این یکی‌دوروزه چند نفرازعراق آمدند اشخاص بااطلاعی هم بودند بدیدن من آمده بودند پرسیدم که درعراق وضعیت‌ایرانیها چطوراست ازنقطه نظر تحصیل‌ووضع آنجاآنها گفتند که مدارس ایرانی در عراق ازبهترین مدارس عراق شمرده‌می شوند وحتی مثل مدارس ایرانیها درعراق در تهران هم نیست خیلی مدارس منظم و خوبی است همچنین می گفت در سامره وکاظمین‌وکربلا اصلا تمام‌صحبتی که مردم می کنند فارسی است و همه ایرانی هستند میگفت اگر برنج میخری می گوید منی ۲ تومان و یا روغن می‌خواهی بخری می گوید منی فلانقدر ویا پارچه می‌خری می گوید متری ۱۰ تومان یاقندهمین طور ووقتی یك‌عربی می‌آیدآنجا بااو عربی صحبت می کنند راجع بقسمت فشار بایرانیها پرسیدم گفت خیر فشاری وارد نکرده‌اند سفارت‌عراق هم‌اعلامیه‌ای منتشر کرده است ولی چون در این روز ها صحبت نفت دربین است برای اینکه ذهن مردم را مشوب بکنند هر روزیك شعبده‌ای درست می کنند یك روز راجع بخوزستان می گویند فلان می کنیم یك روز آمده‌اند می گویند ایرانی ها را اذیت می کنند می خواهم عرض کنم که سیاست انگلیس ها دیگر کهنه شده و دست اینها را خوانده‌اند اینها فایده ندارد امروز که ملت ایران تمام فکرش متوجه قضیه نفت است اینها می‌خواهند فکر مردم را باین‌طرف وآن طرف مشغول کنند واین‌آقایانی که میایند این‌صحبت ها را می کنندواین چیزها را درروزنامه هامی‌نویسند غیر از اینکه خودشان را رسوا می کنند نتیجه دیگر برای مردم ایران ندارد و حتماً خودشان را رسوا می کنند وانگلیسها چیزی عایدشان نمیشود موضوع دیگری که می‌خواستم‌بعرض برسانم‌مسئله فرار توده‌ای هاست فرار توده‌ایها بعقیده من یکمرتبه اهمیت‌ندارد از اینگونه حوادث همیشه اتفاق می‌افتد در همه جا زندانی فرار می کند فرار این چندنفر اهمیتی ندارد این سرو صداها وداد و فریاد ها بعقیده من از دو قسمت است یکی‌همین قضیه فقط است که می‌خواهند مردم را مرعوب بکنند یکی دیگر هم روی همان مطالبی است که در روزنامه‌ها در چندی قبل نوشته شده بود و آن این است که اتلی و ترومن می‌خواهند در ایران یك سیاست متهورانه ایجاد بکنند اغلب آقایان هم گمان می کنم که این‌خبررا خوانده باشند این سیاست پرونده لازم دارد آقایان درست توجه بفرمایندیك‌دفعه دولتهای‌دیگری‌نمیتوانند بیایند یك دولتی را بگویند که بزن و بکش این را باید پرونده هائی درست بکنند امروز می گویند توده‌ایها اینجور می کنند فردا میگویند که فلان کار شد اینها تمام حقه‌بازی است والا فرار این۵ نفر یا ۱۰ نفر اهمیتی ندارد اینها یا درجائی مخفی هستند یا فرار کرده‌اند و رفته‌اند اگر فرار کرده‌اند و رفته‌اند که هیچ و اگر اینجا مخفی هستند مثل زندان است این چه اهمیتی دارد ؟ دارند می‌توسعه میدهند وبقول فرنگیها(دولوپه) می‌کنند بعقیده من اینها برای یك نتایجی است که می‌خواهندبعدبپرند والا چه فایده دارد اگر توده‌ایها بیرون میامدند چه می‌کردند ؟ الان در تهران ۱۰۰ نفر یا ۲۰۰ نفر هستند چه می کنند ؟ غیر از روزنامه مردم ومطالبی که می‌نویسد وشب می‌اندازندرخانه‌ها کار دیگری از آنها ساخته نیست اینها بعقیده من اهمیتی ندارد می‌خواستم این قضایارا توضیح‌بدهم که خاطرآقایان مستحضرباشد یك‌قسمت دیگر راجع به اداره‌شهربانی است که می‌خواهد مردم رابیك چیزهائی متوجه کند دیروز یکعده مرد صورت بسته را فرستاده‌اند بسه روزنامه شاهد و یکعده‌ای که آنجا بوده‌اند باچوب وسنك آنهارا بیرون کرده‌اند خواهش می کنم از آقای وزیر کشور که اینجا تشریف دارند دستور بدهند به اداره شهربانی که تهدید نکنند مردم‌را در این موقع که ملت ایران می‌خواهد استیفای‌حق خودش را از شرکت نفط بکند این فکر مردم را مشوب نکنند وتحریکات در بین مردم نکنند اینها خیانت به مملکت است اینها خدمت به اجنبی است‌و رئیس شهربانی نباید اینکاررا بکند (نریمان — اینهاترور افکار است) یك‌مسئله دیگری که‌میخواهم عرض بکنم راجع بسازمان برنامه است البته آقایان می‌دانند که راجع بسازمان برنامه سرو صدای مردم خیلی بلند بود مردم می گفتند دویست میلیون تومان پول کشور ایران را در یکسال‌تلف کردندرابتدا من خیال می کردم که تمام پولها را کارمندان‌دولت خورده‌اند ولی بعداز اینکه کمیسیون برنامه انتخاب شد وبنده‌هم بعضویت‌آن انتخاب شدم کمیسیون‌تصمیم گرفت که سه سو کمیسیون‌تشکیل بشودیکی‌برای رسیدگی به پرسنل سازمان برنامه یسك سوکمیسیون برای رسیدگی به عملیات گذشته سازمان ویك سو کمیسیون هم‌برای اینکه کار های سازمان برنامه تحت نظر آنها باشد بنده هم انتخاب شدم برای اینکه آن کارهائی را که ازحالا به بعد سازمان‌برنامه می کندیکمیسیون اطلاع دهیم(صدری- این صحیح نیست کمیسیون باید خودش رسیدگی بکندو گزارش‌بدهد) بنده عرض‌کردم که‌سو کمیسیون خودش مستقل‌است البته سو کمیسیونهائی که تشکیل میشود در تحت نظر کمیسیون‌است این‌توضیح‌واضحات بود که جنابعالی فرمودید(بهادری- جوان است‌اهمیتی ندارد) عرض کنم که‌پریشب‌آقای دکتر نجمی تشریف آوردند باغیلی عجله که یك‌لایحه‌ای است خیلی خیلی با عجله آقایان باید مطالعه بفرمائید و تصویب کنند بعد پرسیدیم که این لایحه چیست قبل ازاینکه لایحه مطرح بشود صحبت زیاد کردند روی بدبختی مردم جنوب وبنادر جنوب که مردم بنادر جنوب بیچاره و بدبخت هستند خیال کردیم‌که اینها واقعا نقشه ای کشیده‌اند که این بیچاره‌ها از بدبختی نجات پیدا کنند با این عجله‌ای که داشت (فرامرزی - آنها بدبخت نیستند بدبختشان کردند) یکمرتبه دیدیم‌لایحه عبارت از این است که دویست و پنجاه هزار تومان بدهند بانگلیسها که در چهار بندر جنوب عمق‌دریاها را تعیین کنند (امامی‌اهری-چقدر؟) ۲۵۰ هزارتومان بیست‌هزارلیره ۱۹ هزارلیره بدهند بانگلیسها که‌عمق بندر های جنوب را پیدا کنند (صفوی-خیلی‌مهم‌است نقشهٔ این بندر سازی است) خیلی مهم حالا گوش کنید تاآخر گفتیم‌آقاجان‌این‌عمق دریاها که‌میخواهید تعیین کنید اولا این چندان مورد احتیاج نیست که در این موقع بدبختی مردم بیایند دویست وپنجاه هزار تومان بدهند که عمق دریا را تعیین کنید از طرف دیگر وجب بوجب اینها عمق‌دریا را می‌دانند گذشته از اینها خود وزارت جنك یك‌سازمان بحریه‌ای دارد و غیر ممکن است که‌عمق این‌دریاهارانداند گفتندخیر عمق دریارا وزارت جنك نمیداند وعلاوه برعمق‌دریا یك‌کارهای‌دیگر هم‌می‌خواهند بکنند گفتیم‌چه‌کارهائی گفتند آب شیرین برای بنادر تهیه می کنند گفتیم آقا آب شیرین را باید بخشدار وفرماندار تهیه کند چه مناسبت‌دارد که انگلیسهابخواهند آب‌شیرین‌برای بنادر جنوب تهیه کنند چون دلم می‌خواهد هرکار را خوب تعقیب بکنیم دیروز رفتم وزارت جنك ازآقای وزیر جنك پرسیدم شما یك نقشه‌ای دارید که بدانید عمق دریاها دربنادر جنوب چقدراست گفت البته ما نقشه داریم برای اینکه مسلم بشوداجازه بدهید من‌با فرمانده نیروی‌دریائی صحبت کنم‌باایشان‌صحبت کردند ایشان‌هم گفتند مادربنادر جنوب‌وجب بوجب‌عمق‌دریا ویستی وبلندی آنرا میدانیم نقشه‌هم اینجاحاضر است هر کس میخواهد بیاید به‌بیندحالاشما آقایان‌ملاحظه کنیدکه چطور پولهای ملت‌بدبخت ایران‌رامی‌دهند مفت انگلیسها می‌خورند ملت‌بدبخت ایران‌بان ندارد برق ندارد اسفالت ندارد آنوقت یکعده وطن‌فروش وخائن می‌آیند می‌نشینند و می‌تصمیم می گیرند که چقدر به‌انگلیسها بدهیم شکر ۴۶ لیره را به۴۸ لیره بخریم اینجا فلان کار رابکنیم‌آنجا فلان کاررابانکملی را هرچه کوشش کنید یکپول بکسی نمی‌دهد ولی یك‌کارخانه کاغذ سازی انگلیسها داشتند که سی سال کار کرده وخراب‌شده‌بود که بایدحالا این کارخانه را بیندازند توی رودخانه تایمز آمده‌اند که آنرا بدهند به‌ایران وآن‌کارخانه رافریدلیپ می‌خواهدراه‌بیندازد بانك‌ملی آمده سه‌میلیون تومان‌باقسط بآن کارخانه داده درصورتیکه یك‌تاجر بدبختی اگر بخواهد یك کارخانه واردبکند هرقدر به‌بانك‌ملی استغاثه وناله بکند که بمن‌پول قرض‌بدهید که من‌این کارخانه‌را که وارد کرده‌ام نصب‌بکنم چیزی نمیدهند (عده‌ای از نمایندگان — صحیح‌است)ولی‌وقتی که‌برسدبه‌انگلیسها هرچه که بخواهند می‌دهند هیچکس هم نیست سه رسیدگی بکند بنده غیابی تشکر میکنم از آقای کشاورزصدر وآقای‌صدرراده وآقای سالار بهزادی

وقتم اینکه آن‌پیشنهاد را دادند همه آقایان تکذیب کردند وایشان‌را ملامت کردند و گفتندآقا لازم‌نیست مردم الان احتیاجات مبرم ولازمتری دارندمن انتظار دارم که این کمیسیون برنامه جلوی این عملیاتی که سازمان برنامه برخلاف کرده‌است بگیرد و همچنین انتظار دارم از آقایان که یکقدری ملاحظه بفرمایند که‌این اشخاصی که منافع کشورایران‌را باجنبی‌میدهند یکی دونفررا لااقل مجازات بفرمایند تابالاخره‌رواج اجنبی‌پرستی درایران برطرف‌شود

رئیس — آقای دکتربقائی

دکتربقائی — بنده بدواً میخواستم یك‌شایعهٔ راکه ازچندروزقبل درافواه پیداشده بااجازه آقایان تکذیب بکنم وآن این‌است که چندروز است‌میگویند درمجلس شورای‌ملی‌اشخاصی درنظردارند که‌پیشنهاد کفایت مذاکرات یاپیشنهاد فوریت گزارش کمیسیون نفط را بدهند البته این موضوع بهیچوجه قابل قبول نیست چون‌من یقین‌دارم که آقایان نمایندگان محترم همه‌دراین وضعیت بخصوص توجه بافکارعمومی دارند ومی‌دانند که یك‌چنین‌پیشنهادی‌دریك چنین‌موقعی‌چقدر اسباب‌عصبانیت‌ونارضایتی مردم‌را فراهم‌میکند وبرای شخص‌پیشنهاددهنده یك‌ننك‌بزرگی‌خواهدبودوبالاخره نتیجه ای هم نخواهد داشت باین جهت بنده خواستم این موضوع را تذکر داده باشم و این شایعه بدین وسیله تکذیب میشود موضوع دیگری که میخواستم حضور آقایان محترم عرض کنم موضوع توجه شدید افکار عمومی بمسائل روز وعدم توجه دولت بطور کلی به افکار عمومی است بنده میخواستم در تأیید بیانات جناب آقای آزاد از جناب آقای وزیر کشور صمیمانه تشکربکنم چون دولت رسماً مشغول‌شرارت شده آقایان هیچ کلمه دیگری وجود ندارد پریشب ۶ نفر چاقو کش ریختند توی محل روز نامه شاهد همانطوریکه آقای آزاد فرمودند چهارنفر از اینها را بنده رؤیتاً میشناسم و دونفر را هم باسم میشناسم و این دو نفر حقوق بگیر شهربانی هستند و این چهارنفری را که ما میشناسیم کسانی هستند که در موقع انتخابات اول که باطل شد مأمورین شهربانی بودند که برای تعویض صندوقها فعالیت می نمودند همه اینها را میشناسند وکسانی هم که در چهاربجهانه بودند اینها را شناختند اینها همانهائی بودند که وقتیکه ما برای ابطال آراء صندوق اواسات متینك میدادیم آمدند وشرارت کردند .

این موضوع را بنده برای اینکه اتمام حجت کرده باشم همان شب ازاینکلانتری و بشهربانی و دادسرا تلفن کردم البته مأمورین شهربانی پس از سه ربع ساعت آمدند بعد از آنکه اسماً کار خودشان را کردند وچاپخانه را زیر ورو کردند درحدود پنج هزار تومان حمایل از آنجا خودشان وارد کردند آمدند مداخله کردند آقای بازرس گفتند من آمده بودم تا تشکیل دادم ولی ما سرباز مشغول بودیم که‌ده بانی بین هزاران نفر مردم باتمامی [illegible] آنجا صحبت را متلاشی کردند [illegible] داد میکشید و [illegible] ما را محافظت بکنند وپریشب ۶ نفر از پاسبانان معمر از محترمین درمحل‌چاپخانه تاصبح بیدار بودند برای اینکه چاپخانه را حفظ بکنند و بنده شخصاً خیال میکردم که دستگاه دولتی خجالت بکشد وبی بوقاحت این موضوع ببرد و حاضر باهانت بمردم تهران نشود ولی باکمال تأسف باید عرض کنم که یکساعت وسه ربع بعد از نصف شب مأمورین‌پلیس مخفی یعنی مأمورین جناب آقای اردلان که اینجا تشریف دارند آمدند ودر چاپخانه را شکستندبرای اینکه همان عمل جنایت آمیز را تکرار کنند ولی این ۴۰ نفری که آنجابودند ریختند بیرون وباسنك وچوب جواب آنها را دادند و نگذاشتند آنهابیایند تو بعد هم از تیرها رفته بودند بالا برای اینکه‌برق را سطح‌بکنند اینکار راهم نتوانستند بکنندفقط‌برق تمام کوچه را قطع کردند وبرق چاپخانه را موفق نشدند قطع‌بکنند بنده اینجا میخواهم بعنوان‌وکیل تهران خدمت آقایان عرض کنم وبدولت هم تذکر بدهم که ما برای مقابله این کار عاجز نیستیم ملت ایران پشت سرما ایستاده ما تمام آنها را می‌توانیم بکشیم ودیشب من رسماً هم بشهربانی اعلام کردم که اگر این قرتی بازی، ولوطی بازی را بخواهند تجدید بکنند هر کس که بیاید آنجا نعشش بزمین خواهد بود واز امشب هم مردم تهران همانطور که دیشب تا صبح کشیك دادند الان هم آنجا کشیك میدهند بعداً هم کشیك خواهند داد . باید دست‌از این قرتی بازی برداشت‌بنده‌در روزنامه نوشتم‌پرونده تشکیل شده آنها مأمورین مخفی شهربانی بودند ما می‌توانیم آنها را نشان‌بدهیم می‌توانیم تحویل‌بدهیم بمن اطلاع داده‌اند که باز دستور داده شده است و بنده میدانم چه اشخاصی در آن کمیسیون بوده‌اند که این دستور را داده‌اند ومن تمام این اطلاعات را دارم ودیشب ساعت هشت ونیم بعد از ظهر بنده به شهربانی اعلام کردم که اینها باز میخواهند بیایند ولی البته پست شهربانی در کوچه وجود نداشت که اینها نتوانند بیایند دررا بشکنند واین جریان اتفاق بیفتد ودوباره تلفن کردم‌بعد از نیمساعت پاسبان‌آمد برای اینکه در شکسته شده را محافظت بکند ولی این را آقایان بدانند اگر میخواهید ایجاد انقلاب بکنند بسیار کار آسان است من به تنهائی میتوانم تهران را متلاشی بکنم (وزیر کشور — نمیتوانید) مأمورین شما فردا شب یا امشب اگر آمدند آن مأمورین مخفی‌تان آقای اردلان بمشان آنجاخواهد بود این را دانسته باشید دوسط قرتی بیستم‌تفنگ را میشود این‌ور وآن‌ور بانگلیسها این بازیهاف برای انگلیسها نشده وروز بروز وضعیت بدتر می‌شود حرف قانونی [illegible] [illegible] [illegible]

رئیس - ماده ۹۰ موضوعی ندارد

[illegible]

آذربایجان و آن [illegible] بر [illegible] خوزستان [illegible] از مرز عراق [illegible] ایران [illegible]

[illegible]

سالار بهزادی - بنده امروز میخواهم [illegible] نمایندگان محترم [illegible] انواع مطالب [illegible] آقای سالار بهزادی

سالار بهزادی - [illegible] آقایان [illegible] برای [illegible] اقدام عمل در این قسمت [illegible] وضع کرمان [illegible] عرض کردم [illegible] برای نجات آن [illegible] قطعی [illegible] اقدام مؤثر [illegible] والا [illegible] وعده [illegible] تا بحال [illegible] وعده عمل [illegible] انجام نداده و دولت [illegible] کوچکترین اقدامی [illegible] کرمان در معرض [illegible] قرار دارد [illegible] از اینها [illegible] نمایندگان استان هشتم از [illegible] سازمان [illegible] را وادار کنند [illegible] اقدام [illegible] بانک کشاورزی کرمان را توسعه داده و اعتبارات کافی [illegible] لازم برای تحویل بکشاورزان و خورده [illegible] در اختیار آن بانک بگذارند و وزارت دارائی [illegible] بانک کشاورزی توصیه [illegible] نسبت [illegible] کرمان [illegible] اقدام [illegible] اقدامی [illegible] از [illegible] کرمان [illegible] کوچکترین [illegible] اقدام [illegible] استان [illegible] استفاده [illegible] استان [illegible] هشتم [illegible] شرکت [illegible] کرمان [illegible] مواد [illegible] مردم این استان [illegible] چاههای عمیق برای تهیه آب استفاده [illegible] استان هشتم [illegible] کرمان [illegible] مواد [illegible] مردم این استان [illegible] استفاده [illegible] کشور [illegible] شرکت [illegible] شرکت [illegible] کرمان [illegible] کشور [illegible] شرکت [illegible] کشور [illegible] شرکت [illegible] کرمان [illegible] شرکت [illegible] کرمان [illegible] شرکت [illegible] کرمان

باشرکتی‌است طرف با هیچ دولتی‌نیست وبنا بر این شبهه‌ای برای کسی نباید پیدا شود که عملی‌را که دولت ایران البته مجلس ایران بنظر بنده فعلا درایران از دولت خیلی نباید صحبت کرد وباید ازمجلس صحبت کرد ، مجلس ایران بایستی‌متوجه باشد که‌البته متوجه هم هست که‌طرف اویك شرکت است ولواینکه این شرکت درپشت پرده تحت استیلای هردولتی‌میخواهد باشد ولواینکه آندولت باندازه ای بی‌باك باشد که رسماً درکاراین شرکت مداخله بکند اینها هیچکدام وضع قضائی‌شرکت نفت راکه‌یك شرکت حقوقی و از نوع اشخاص‌حوقی‌حقوق‌خصوصی‌است‌تغییرنمیدهد (صفائی- دولت هم اگرباشد نگرانی ندارد) دولتی هم نیست بعون‌الله ؟ (صفائی- باشد هم [illegible] نمیکند) آن هم که بودخالی‌شده‌است وفقط مجسمه‌ای باقیمانده است آن نیست دیگر(مکی - صحیح است) آن کبکبه ودبدبه آوازدهل بود وخود آنها بروزی‌بدتر ازما افتاده‌اند وانشاءالله بروزبدترهم خواهند افتاد ، اما راجع بقرارداد و قضایای دیگری که ارتباط پیدا میکند باین مسئله نفت بنده اینجا چند کلمه‌ای بعرض میرسانم ابتداء راجع بقرارداد مخدوش ۱۳۱۲ بایستی چند کلمه عرض کنم آقایان محترم میدانند که عنصر اساسی وعنصراول تشکیل‌دهنده‌هرعقد وقراردادی‌رضای طرفین است این مطلب درهیچ قانونی‌نیست که‌وجود نداشته باشد شرع و عرف میگویند عقد یا قرارداد عبارت از این است که دو طرف در باب امری رضا بدهند اگررضا دادند عنصراول ازعناصر تشکیل‌دهنده عقد وجود پیدا کرده است اگررضا ندهند این‌اسمش عقد وقرارداد نیست ورضا بایستی‌رضای طرفین باشد بازچیزی درنظرم آمد گفتند دزدی مادرش درحال نزع بود گفت پسرجان من حالا میخواهم بمیرم و از اینجهت میل دارم کفن من ازپول حلال باشد بنا بر این دیگر نمیخواهم که تو از راه دزدی بیاوری برووکاری بکن که‌رضای آن طرف حاصل‌شده باشد واین کفن لا اقل حلال باشد دزد که نمیتواند صرف نظرازدزدی بکند وهمه آقایان باید یادشان باشد که دزد بهیچوجه دست از دزدی بر نمیدارد این حرف مادررا نشنید رفت سر گردنه دید یك برازی‌ازآنجا عبورمیکند اورا گرفت وچلوارا ازش گرفت‌اوشروع کرد بعجزولابه کردن دزدگفت فضولی موقوف بعد باید این را حلال هم بکنی گفت چطورحلال کنم شروع کرد بزدن تا اینکه گفت حلال دزدآمد خانه مادرش پرسید این وصیت من را عمل کردی گفت بله اینقدر او را زدم که حلال حلالش به‌آسمان رفت (خنده نمایندگان) حالا آقایان آن‌رضاهم بایستی رضای واقعی باشد ، رضای واقعی‌باشد نه‌اینکه دولت وملتی‌را تحت فشارقراربدهند وازاورضا بگیرند بنا بر این بنده این عرض را میکنم چون بعضی از نمایندگان‌محترم واقعا وسیعاً ازمن سؤال‌میکردند که نظر تو در این باب چیست آقا نظر من علی رؤس الاشهاد این است که قرارداد ۱۳۱۲ قرارداد اکراهی و باطل یا لااقل غیرنافذ است بنا بر این برای اشخاص یا ملتی که بر این باب معتقدند هستند انشاءالله ومیگویند که شاید این قرارداد است و چون قرارداد است صحیح نیست برای ملت ایران بگوید بوضعی ازاوضاع نامه‌ارزش آن‌عالی کرد عرض میکنم که این قرارداد قرار داد نیست این دیکتات است بقول اروپائیها یك امریه ایست که تحمیل‌بریك ملت مظلومی‌شده است بنا براین وجدان آقایان باید آسوده باشد که از نظرقضائی ملت ایران و دولت ایران هیچ تعهدی در مقابل شرکت نفت ندارد (صحیح است)آقایانی که‌معاصرزمان انعقاداین‌قرارداد بودند والبته وارداین قضایا بودند یعنی در قضایای سیاسی وارد بودند خودشان برأی‌العین این اجبار و اکراه را دیده اند عاقد این قرارداد هم آمد اینجا وگفت که دراین کاراجباروا کراه بوده است بنا براین دیگرجای تردیدی برای‌هیچکس باقی نمیماند که‌این قرارداد قرارداد اکراهی است قرار داد اکراهی عرض کردم یا باطل است یا حد اقل غیرنافذ آیا تصورمی‌فرمائیداگراین قراردادغیرنافذ نبود شرکت نفت دلش برای ملت ایران میسوخت که بیاید وسایل فراهم بکند که تجدید نظربشود دراین قرارداد‌هیچ دلش بحال ملت ایران نسوخته است برای این‌اقدام می کند ، برای این درباغ سبزنشان میدهد برای‌این نمیدانم دراین جا چه میگویند شیرازیها می گویند نقل پیره زن این ذرتی راکه بو میدهند نقل پیرزنی دا در دست گرفته اند و میخواهند بچه گول بزنند (حاذقی - یفك می گویند) با یفك اسم دیگرش را جایزنمیدانم که اینجا بگویم (خنده نمایندگان) این را دردست گرفته وآمده خیال می کند که ملت ایران بچه است ومیتواند این طوق طلا را باآن چند دانه یفك ازگردن آن بچه بازکند با وجود همه اینها این شرکت چنان شرکتی است که راضی بهمان‌یفك دادن هم بایران نمی شد برای چه حاضر شده است برای این حاضرشده است که این قرارداد غیرنافذرا تنفیذ کند برای خاطراینکه‌ازو کلای ملت وازمجلس شورای‌ملی بتواند دلیلی بدست بیاورد که بگوید این قرارداد غیرنافذ تنفیذشد ولی‌ملت بیدارایران‌و کلای حقیقی ملت مجال است بگذارند که این کاربااین نحو صورت پذیرشود (صحیح است) خیلی‌ها تردیدمیکنند درعمل شاید عده ای ازنمایندگان قبول نکنند و تردید بکنند بنده تردیدنمی کنم‌ممکن‌نیست‌نمایندگان واقعی ملت در این قبیل مواقع بمنافع ملی پشت پا بزنند (صحیح است) عقاید فردی که بین آقایان‌باشد هیچکدامش مانع نمی‌شود ازاینکه‌در آن‌مواقع حساس یکمه واحده برای حفظ حقوق ملت ایران اقدام بکنند این عرض بنده ادعا نیست‌هروقت مجلس‌ایران دور وشده است با یك چنین حوادثی همه مثل فرد واحد اقدام کرده اند ونگذاشته‌اندحقوق ملت ایران پایمال‌شود حالا هم همین است ممکن‌نیست از این مجلس چیزی بیرون بیاید ازاین و کلانظری بگیرند که آن نظرعبارت‌ازتنفیذ قراردادغیرنافذ وشوم ۱۳۱۲ باشد بنده فرض محال می کنم عرض میکنم بفرض محال بازمجدد میگویم بفرض محال که این قرارداد هم صحیح بود این قرارداد چنانکه عرض کردم قراردادی‌است مخصوص [illegible] باشد [illegible] این قرارداد [illegible] ملازمه [illegible] این قرارداد [illegible] این درصورتی است که عرض کردم بفرض محال آن قرارداد صحیح باشد درصورتیکه این‌قرارداد صحیح نیست اگرهم صحیح بود چون یك قراردادخصوصی است و مقابل شده است فنای یك ملتی ممکن نیست هیچ قاضی محکمه‌ای حکم‌بدهد که این‌قرارداد ابقاء بشود ممکن نیست هیچ فرد وطن پرست ایرانی تن بدهد باینکه این شرکت بماند ومانند چندین‌سال گذشته خودش دوباره بهمان‌وضع خون این‌ملت را بمکد بنده باید حالا بگویم که چطور این قرارداد ملازمه با فنای ملت ایران دارد یعنی مضار این قرارداد ومضاربقای‌شرکت‌نفت را درایران‌مجملا بعرض برسانم پیش ازاینکه بذکردلایل خود راجع بفجایع شرکت نفت بپردازم‌توجه آقایان را بدوسند مهم جلب می کنم این‌دوسند مهم یکی اعلامیه‌حضرت آیت‌الله کاشانی ویکی دیگر نطق جناب‌آقای دکتر مصدق دردوروزقبل دراین‌مجلس‌بود دراین دولایحه دراین‌دوسند بطلان‌این‌قراردادواعتراضات‌ملت ایران باین قراردادفجایعی که شرکت نفت درایران‌مرتکب شده ومیشود بدبختی‌هائی که‌ابقای این قراردادبرای ملت ایران دربردارد نوشته شده بود توضیح‌شده بود و مستدل آرزوی ملت ایران را دراینکه باید بهر نحوی است ملت ایران از این قرارداد خلاصی پیدا کند توضیح شده بود بنده نمیخواهم آن مطالب را تکرار کنم وبنابراین درحقیقت چیزی نمیماند بدلیل اینکه آن لایحه جناب آقای دکتر مصدق همه این مطالب را حائزبود کل‌الصیدفی‌جوف‌الفرا همه‌اینها را داشت‌ازآن روزیکه جناب‌دکتراین‌نطق را کردند این نوشته اینجاخوانده شد مکرراشخاص بمن‌رجوع کردند تلفن کردند واظهارمسرت کردند که‌مافهمیدیم تکلیف ملت ایران چیست ووضع ازچه قرار است البته بنده دیگرتکرارآنهارازاید میدانم‌ولی باوجود این‌برای اینکه‌این کارجهادفی‌سبیل الله‌است هر کسی که بایستی باقشون مجاهد برود ولواینکه‌خیلی‌بیچاره هم‌باشد مثل‌من لااقل اگر نتواند یك سنگی بزرك بلند کند می تواندچند ریگی بطرف دشمن پرتاب کند ومن هم‌چند ریگی که دارم بایدبآن دشمن سرسخت ملت ایران پرتاب کنم بنده میخواهم عرض کنم که ملت ایران‌دوهزار و پانصدسال تاریخ‌مدون دارد و اتکاء سیادت ملت ما بتاریخ مدون تنها هم نیست بلکه‌آثاری از گذشتگان که‌هنوز قسمتی‌ازآن برپا است همه‌دالندبراینکه ملت‌ماملت بزرك و ملت درجه اول و دارای تمدن درخشانی‌بوده این مطلب راایرانی وغیر ایرانی مسلمان و غیر مسلمان همه اذعان دارند بنده اینجا نمی خواهم تاریخ عرض کنم بلکه این مقدمه است برای عرض دومن یك همچه ملتی‌باآن تاریخ درخشان که‌مورد قبول‌و اذعان‌همه است می‌بینیم‌این روزی افتاده‌است که نکبت و ادبار و بدبختی آن مورد قبول‌همه‌است [illegible] هیچگاه قبل [illegible] و سیاست ما در گذشته [illegible] حال [illegible] میگذاشتیم [illegible] ملتی است که سرمشق حکومت و مملکتداری‌بدنیا

داده است آنچیزی را که امروزهیچ‌نداریم یك‌وقت‌ماو مؤسسات ما سرمشق مملکت داری‌برای دنیابوده‌است امروز هم مملکت داری‌مان رامی‌بینیم ، خوب آقااین را آدم فکر میکند که‌چطورشده از آن وضع‌عجیب باین وضع غریب افتاده ایم از آن اوج عزت باین حضیض ذلت افتاده ایم و بیچارگی ماهم ازچهارقرن وپنج قرن وشش قرن پیش نیست بیچارگی ما وقتی که دقیق میشویم و درتاریخ می بینیم از یك قرن و نیم تجاوز نمیکند، میگردند علت‌را پیدا بکنند،البته بنده اذعان میکنم که ترقی و انحطاط ملل همیوقت زائیده علت واحدی‌نیست درمسائل اجتماعی‌علت‌تامه وجود ندارد هرعلتی بایستی با علل دیگر توأم شده باشد تا ترقی یا انحطاط ملتی‌را ایجاد بکند البته من این را اذعان دارم ولی معذلك‌دربین‌علل‌درسلسله علل‌همیشه مشاهده میشود که گاه‌علت اساسی‌هست که سایر علل راتحت‌الشعاع‌قرارمیدهد آنهائی که‌تحقیق کرده انداز جهت همین مقارنه زمانی‌هم که شده‌است می‌بینند تاریخ انحطاط اخلاقی ملت ایران‌از زمانی شروع میشود که‌انگلیسها مسلطشده اند برهندوستان و ازآن‌راه پایشان بخاك ما باز شده است از وقتی کاین نژادمحیل‌راه‌پیدا کرد درمملکت‌ماپ‌بدبختی‌های ما شروع شده است اینها هزار قسم گریه رقصانی میکنند هزار مشقت ایجادمیکنندهزار هاخون‌میریزند برای خاطراینکه منافع‌خودشان تأمین بشود(مکی- صحیح‌است) بنده ناظر فجایع آنها نسبت‌بایل جلیل قشقائی بوده ام در بچگی و جوانی مثل فرزندمادر مرده گریه کرده‌ام در آن کشت‌و کشتارهائی که‌در جنك بین المللی اول در ایل قشقائی آنها کردند (یك نفر ازنمایندگان‌و درایل‌بختیاری)ایل‌بختیاری هم بوده است ولی‌اطلاع‌عینی‌ندارم(مکی- تنکستانیها وچاه کوتائیها)وتنکستانیهاحالاکاری‌ندارم‌یك‌قسمتی‌بود که‌بخاطرم‌آمد آنچیزی که مخرب‌ملت‌ایران است‌این کشت و کشتار نیست این یکیش است این یك جزء کوچکش است اساس کار اینها عبارت از این است که‌مروج فساد اخلاق باشند، اگر دو نفر نامزد یك کاری باشند که برای آنها یك‌کاری را انجام‌بدهند دقت میکنند آنکه‌فاسدتر، آنکه رذل‌تر، آنکه‌مطیع‌تر و آنکه بی وجدان‌تر، آنکه خشن تر باشد انتخاب می کنند(دکتر بقائی- صحیح است) ترجیح مفضول بر فاضل سوغاتی است که این ملت محیل برای ما آورده است‌در هر مملکتی پستها ، مقامها ، حسن شهرتها ،کار ها همه مال کسی است که افضل باشد ، مال کسی است که‌ازخود گذشته باشد مال کسی‌است که بملت خود بیشتر خدمت کند، در اینجا اینهادقت میکنند نه تنها ارذل ناس را برای کارها پیدابکنند مثل آهن ربائی که آهن را جذب‌بکند دنبال هستند برای رذل پیدا کردن نه فقط این کار را میکنند بلکه دوربین می اندازند دقت‌میکنند که‌هرجاشخصی پیدا شد هرجا وطن‌پرستی پیدا شدهرجا درستی‌پیدا شداین را بد وسیله‌هست نابود کنندتاریخ ما جاهلان در این پانصدسال پنجاه‌ساله مشحون است از این‌امثله پر است از این امثله خائنی که آنها [illegible] را گرفته اند و بالا آورده اند [illegible] کار بسیار مشکل میشود [illegible] بنده اسم‌از آنها نمی‌برم اما خدامی که آنها بوده [illegible]

کردند همه در نظرتان‌هست اخیراً دوست صمیم من آقای مکی شرح حال امیر کبیر را منتشر کرده اند بخوانید و ببینید که اینها چه دوزو کلك‌ها می چینند برای اینکه مرد در مملکت نماند برای اینکه‌تقوی‌و درستی و اماناًت‌از میان برود برای‌اینکه چیزهائی‌را که در مملکت خودشان ابداً اجازه نمیدهند اینجا بظهور وفور ترویج بشود برای این که بی عفتی را تشویق بکنند اینها اسلحه کوچك این شرکت است اسلحه کوچك شرکت عبارتست‌ازهمین، که عرض کردم‌تاچه‌رسد باسلحه‌های بزرك آن که‌درنطق وبیان جناب آقای دکتر مصدق به آن اشاره شده است خوب اگر از هر پنجه این کارکنان نفت درو جواهر بریزد دردامان‌ملت‌ایران‌هیچ‌وطن‌پرستی‌بایستی اجازه ندهد که اینها دراینجا بمانند (مکی - صحیح است ، احسنت) برای اینکه اینها پولی را که بما میدهند اگر دنیا را بما بدهند در مقابل این‌خیانتی که به ملت ایران می کنند به‌نسل حاضر و آینده ایران می کنند ابداً قابل‌مقایسه نیست(صحیح است) چه برسد باینکه اینها چنان مردمی هستند که همان چندر قاز و همان ثمن بخسی‌را که بما می دهند نمی گذارند بزخم دردهای بی درمان ما بخورد هر یك شاهی که‌میدهند بیشتش ایستاده‌اند که درآن مصرفی که آنهامی‌خواهند مصرف بشود بایدآن پول‌صرف فاسد کردن نسل ایرانی بشود والا قبول نمی کنند باید آن پول حتماً مصرفش بدست عمال خود آنها باشد ملت ایران ضجه بکند نمایندگان مجلس‌قانون بگذرانند بنشینند حرف بزنند بگویند گذشته گذشته است ما باید بنشینیم کار هایمان که تا حالا از روی نقشه نبود از این ببعد بایستی نقشه اقتصادی داشته باشد ملیون ملیون دلار خرج شود نقشه اقتصادی فراهم‌شودکار ها همچون طولانی‌است یك سال ودوسال‌فایده ندارد ۷ ساله‌بکنند می‌نشینند حرف میزنند بحث می کنند و کلا ، نمایندگان چه‌و چه نقشه هفت ساله می کشند نقشه هفت ساله‌رابایستی حالا اجرا بکنند وفایده‌ای عاید ایران بشود فوراً می بینندنماینده‌شرکت‌ازآنجاسردرمی آورد‌می گوید آقا نقشه هفت ساله‌را من بایستی اجرا بکنم برای این که در این هفت سال برای هفتاد سال این بار شمارا ضایع بکنم‌حالاشما قانون بگذرانیدخود کشی کنید این‌جا باهم جرو بحث کنید چه کنید که می خواهید قانون بگذرانید بخیر ملت ایران ، قانون که میگذرد و از این در بیرون میرود درست از قضا سر کنگیین صفرا فرود روغن‌بادام خشکی‌میشود این قانون بدست عمال آنهاکه می‌افتد آن‌نتیجه‌ای که میخواهند می گیرند ، پولی را که‌بملت ایران‌می دهند بامزار اشکال من بخسی میدهندبا چه‌اشکالات قراردادی ، میتوانند مثل اینکه می خواهند جنول اگاوتریم درست کنند حرف حسابی این چیز ها را ندارند می خواهند جنول اگاوتریم درست کنند هزار [illegible] می کنند بعدازاین پول چه می شود ؟ این پول صرف فساد اخلاق [illegible] می شود این پول [illegible] که دوهزار سال دوهزار و پانصد سال با اجداد ما هم زندگی کردند بواسطه این که اخلاق شدید طبقاتی ایجاد می‌شود وقتیکه پول فراوان وبدون هیچ اشکال دست کسی دادند و بعکس آن بدبخت دیگر برای مخارج یومیه‌اش از بام تا شام جان می کند و بعد هم عصر نان خالی نمی تواند تهیه کند طبعاً آن طبقات ایجاد میشودطبعاً ملت ایران‌مضمون شفر خیام میشود یکی را داده‌ای صد گونه نعمت یکی قرص جوی آلوده باخون ، این پولی که بما میدهند این جور آلوده باخون میشود و این جور ملت ایران مصرف می کنند چه بکنند ؟ نمایندگان محترم تمام افکارشان را متمرکز می کنند قانونی میگذرانند برای خاطر این که بلکه یك قسمتی‌ازاین مفسده‌را جبران بکنند موقعی که بعمل میرسددیدید که‌قوانین‌چه جورعمل میشودهرآن بکسی‌برمیخورید هر شیطنتی میشود هرانقلابی پیش میآید هر خلاف قانونی صورت میگیردورآن‌سرسر که مابا‌هم‌می‌نشینیم می‌بینیم که انگشت شرکت نفت است ای بریده باد این انگشت ما همه این را اذعان می کنیم ولی‌وقتی که میخواهیم شرش را بکنیم‌میلرزیم از چه‌میلرزیم آقایان ؟ فرض بفرمائید ما این جا ممکن است یك دفعه دیگر وکیل بشویم بنده که امید ندارم ولی آقایان انشاءالله وکیل میشوند و چندین دفعه دیگر هم وکیل میشوند بالاخره بعد از پنجاه ، شصت ، هفتاد سال دیگر یکی از ما وجودنخواهد داشت ما باید فکر نسل آتیه و نسلهای آتیه را بکنیم باید همان طوریکه در بدو عرایضم گفتم‌فکرآن‌موجود باقی که بعداز فضل خداوجود ملت ایران است‌باید فکر او را بکنیم ، چه ترسی داریم ما باید وجدان خودمان را حکم قرار بدهیم ، تردیدی در بطلان این قرار داد نکنیم پیشنهادی که عبارت از این‌باشد که دست این شرکت را از دامان ملت ایران کوتاه کنید آن پیشنهاد را بدهیم و انشاءالله کمیسیون این پیشنهاد را تصویب بکند و شر این کمپانی از سرملت ایران کوتاه بشود (حائری زاده - انشاءالله) بنده حرفی را این جا نمیزنم مگر حرف هائی که‌در همین خلال احوال بعضی از نمایندگان محترم به بنده زده اند و دیده ام مثل این که یك خلجان فکری و وجدانی برای آنها هست بنده جواب این قسم خلجان‌های فکری را میدهم والبته عرض کردم که بیان جناب آقای دکتر مصدق‌مطلب‌را تمام کرده است خواندن آن لایحه‌مجدد برای هر کسی که‌هنوز یك‌قدری‌تردیددارد بهترین‌وسیله‌است‌برای‌روشن کردن افکار او معذالك عرض کردم چون بعضی از دوستان برای بنده صحبت هائی می کنند برای جواب آنها این جا چند کلمه‌ای عرض می کنم آقایان‌عدهٔ را در این که نفت بایستی بعقیده جبهه ملی بشود ما نظر خودمان را دادیم و پیشنهادش را هم دادیم و آن عبارت از این است که نفت ایران ملی بشود یعنی دولت ایران عهده‌دار این کارنمایندگی ازملت‌ایران باشد حالا این پیشنهاد برای خاطر این است که از دست این شرکت روشنی پیدا کنیم دلیل اولی که بنده آورده عبارت از این است که فساد اخلاق را ترویج میکند و برای جلوگیری از این انحطاط ملت ایران باید نفت ایران ملی کرد دلیل دومی دادم ایوم این امر و آن عبارت از این که آقایان درنظر دارند و دیده‌اند و خوانده‌اند که‌در

[illegible] ملی [illegible] که وجود [illegible] بشکلی دارد [illegible] حیات ملی و [illegible] مملکت [illegible] داخلی و امنیت خارجی مملکت این صنایع را هیچوقت دولتها اعتماد نمی کنند بدست افراد بدهند [illegible] که مکرر ها محتمل بعنوان [illegible] آقایان است که [illegible] سازی [illegible] هیچوقت اجازه [illegible] که [illegible] افراد باشد اشخاص [illegible] [illegible] آقایان ملاحظه بفرمایند که امروز [illegible] دولت باید آقایان ملاحظه بفرمایند که امروز [illegible] [illegible] نفت از [illegible] جنگی [illegible] اول [illegible] ملتی نفت نداشته باشد [illegible] ایران [illegible] در کمال صحبت با دول متفق [illegible] اجتماع نمیرود [illegible] [illegible] دولت [illegible] نفت [illegible] [illegible] آقایان [illegible] نفت [illegible] ایران [illegible] [illegible] [illegible]

که اکثریت خوب بود آقایان هم تشریف بیاورند اسم نویسی بفرمایند (جمال امامی - صحیح است - ولی شما بروید خودتان را بمعبه) دراین دقایق وساعاتی که مجلس دوره شانزدهم باید تکلیف ملت ایران را با کمپانی نفت جنوب معلوم کند دراین روزها وهفته هائی که مقدرات نسل معاصر ونسلهای آتیه این مملکت دردست قوه مقننه کشور قرار گرفته ومجلس شورای ملی درسریك دوراهی واقع شده که یکی از آنها مردم این کشور را بطرف سعادت و ترقی خواهد برد وبتمام بدبختی‌ها وتیره روزی های این مردم خاتمه خواهد داد و آن دیگری راه پر پیچ و غم وپررنج وملال وسنگلاخی است که اگر بالمال منجر بفنا ونیستی ملت ایران نگردد لا اقل بازمدتها این مردم را دست بگریبان با فقروفلاکت وبدبختی روز افزون باقی خواهد گذارد در یك چنین روزهانه نه فقط وظیفه آحاد وافراد ایرانی اینست که تمام حواس وفکر خود را جمع اینموضوع حیاتی بنمایند ومراقب وناظر اقدامات و تصمیمات نمایندگان خود باشند وبا تمام قوا بخواهند که مجلس شورایملی به آنچه خیر وصلاح مملکت است تصمیم بگیرد بلکه برفرداً فرد نمایندگان محترم فرض دینی ووجدانی وملی است که موضوع را آنطوری که درخوراهمیت آن است موردتوجه ودقت خود قرارداده وآن یگانه راهی را که بطرف سعادت ملت ایران میرود انتخاب نمایند دراینموقع حساس بر تمام آن کسانی که با قبول سمت نمایندگی ملت ایران دراینکان شریف جمع شده‌اند فرض و واجب است که تا حدود امکان آنچه بخیروصلاح مملکت است بگویند وهمکاران مجلسی خود ومردم را بحقایق و وکنه مطالب آشنا نمایند.

در قبال همین نظرو منظورهم بوده است که چه نمایندگان اقلیت عضو کمیسیون مخصوص نفت در موقع طرح استیضاح اخیرازدولت و چه نمایندگان اکثریت درضمن نطقهای قبل ازدستورخود سعی و کوشش نموده‌اند مضارسیاسی واجتماعی واقتصادی و عملیات مخرب کمپانی نفت جنوب را درامور این کشور وباطل وکان لم یکن وبلا اثربودن قرارداد تحمیلی ۱۹۳۳ را ازپشت کرسی خطابه مجلس شورای ملی بسمع آقایان نمایندگان محترم وبعرض ملت ایران و باطلاع جهانیان برسانند موجب خوشبختی است که این انجام وظیفه ملی محدود بنمایندگان محترم نبوده و درخارج ازمجلس شورایملی هم یکی ازشخصیت های بزرك روحانی مانند حضرت آقای آیت‌الله کاشانی با اعلامیه خودشان مضاروجود کمپانی نفت جنوب را بدنیا اعلام وتکلیف مسلمانان این کشوررا دراین امرحیاتی با فتوای صریح خودشان معلوم و معین فرموده اند گذشته از این فتوای مهم پیشوای بزرك روحانی ایران سایروطن پرستان وآزاد مردان این کشورهم ساکت ننشسته وچه با نطقهای خود درمساجد ومجامع و محافل و اجتماعات وچه با قلمهای توانای خود در تألیفات وکتابها وچه دراکثرجرائد ملی و یا بوسیله بیانیه ها واعلامیه‌ها وچه با تلگرافات ونامه‌های خود علت العلل تمام بدبختیهای اینمملکت را در وجود کمپانی نفت وتنها راه علاج را قطع ید آن ازمعادن نفت جنوب و اداره نمودن اینمعادن را بدست دولت خاطرنشان و اعلام کرده‌اند در جلسه گذشته هم جناب آقای دکتر مصدق رهبر بزرك سیاسی ملت ایران کموعین حاکمیت ریاست کمیسیون مخصوص نفت را دارند یکبار دیگر مضار اقتصادی و مالی وسیاسی وجود کمپانی نفت جنوب را دراین کشوروطریقه جلوگیری ازتضییع حقوق ملی واستیفای حق ملت ایران را بوجه احسن تشریح فرمودند (دراینموقع عده کافی نبود و پس از چند لحظه اکثریت حاصل شد واین نظریات وعقاید ترجمان احساسات وتمایلات وخواسته های ملت محروم ورنج دیده ایران که ازدست مظالم وحق کشیها واستعمارو استثمار کمپانی نفت جنوب به تنك آمده وکارد باستخوانش رسیده گردیده‌ند آقایان نمایندگان محترم در زمان سلطنت مظفرالدین شاه در موقعی که نفوذ دول روس و انگلیس در ایران خیلی زیاد شده بود و این دولت ها برای کسب امتیاز با هم رقابت میکردند و زمامداران فاسد شده ایران بعوض اینکه ازاین رقابت بنفع مملکت استفاده کنند درفکر منافع خود بودند ودریك موقعی که ملت ایران در زیرفشار وشکنجه استبداد بجان آمده بود و هر کجا صدای آزادیخواهان بلند میشد کارد دژخیم این صدا ها را در گلوها برای همیشه خاموش میکرد وملت ایران درتعیین سرنوشت ومقدرات واداره امور مملکت خود کوچکترین مداخله وصدائی نداشت در یك چنین موقعی یکنفر انگلیسی بنام دارسی موفق گردید امتیاز اکتشاف واستخراج نفت را دریك قسمتهای مهمی از کشور پهناورایران بدست آورد وازتاریخ ربیع الاول ۱۳۱۹ قمری یا روزشوم ۲۸ مه ۱۹۰۱ سیاست مرموز و پشت پرده ویا آشکار شرکت نفت جنوب وانتلیجنس سرویس درروی این مملکت سایهٔ انداخت ویك سرطان مخوف و وحشتناکی دراعماق کالبد نحیف اینمملکت بوجود آمد از آنروزتا بحال چه بلاهاومصائبی کملت ستمدیده ومظلوم ایران برای خاطراین امتیازلعنتی وازاین وجود شوم و وحشتناك ندیده و نکشیده است چه خونهای مردمان پاك و وطنپرست شیفته آزادی ومساوات واستقلال که به هدر نرفته وفکرپاك ومقدس مشروطیت ایران که ازمجرای طبیعی خود بدست همین سیاست مرموز و خطرناك خارج نگردیده ومنحرف نشده وچه جریانات آزادی خواهانه‌ای که تغییرمجرا وهدف نداده است چه قراردادهائی مانند قرارداد تقسیم ایران بمناطق نفوذ و یا قرارداد قیمومت سال ۱۹۱۹ و کمیسیون سه‌جانبی که برای تثبیت وبقای این سرطان ترسناك منعقد ویا پیشنهاد نشده است چه وقایعی از قبیل کودتا و عزل احمد شاه وایجاد حکومت ترور ودیکتاتوری برای اختناق آزادی وایجاد زمینه برای تمدیدمدت امتیاز با تحمیل قرارداد باطل وکان لم یکن وبلااثر ۱۹۳۳ و تهیه زمینه قتل مازورایبری وغیره که پیش نیامده است با پیش آمدن جنك دوم جهانی بساط دیکتاتوری وحکومت ترور برچیده و بجای آندستگاه دمکراسی فرمایشی گسترده شد مجلس دوره پانزدهم تقنینیه مجبور گردید با تصویب قانون ۲۹ مهرماه ۱۳۲۶ درضمن بلا اثروکان لم یکن شناختن موافقت نامه قوام - سادچیکف پایه واساس اداره امور اکتشاف و استخراج وبهره برداری نفت را بدست دولت بر قرار ودرواقع اصل ملی شدن صنعت نفت را درایران قبول کرده و با تصریح و اذعان باینکه حقوق ملت ایران راجع بنفت جنوب مورد تضییع واقع شده دولت را مکلف باستیفای حقوق ملی بنماید با وجود اینکه موافقتنامه قوام - سادچیکف برای ایران صدی ۵۰ ازمنافع راقائل شده بود مجلس شورایملی چون استفاده ازصدی صد عایدات را حق ملت ایران میدانست این موافقت نامه را نپذیرفت ومخصوصاً درضمن تصمیم خود نه فقط واگذاری هر گونه امتیاز استخراج نفت کشور ومشتقات آنرا به خارجیها بلکه حتی ایجادهر نوع شرکت را برای این منظور که خارجیها ازآن بوجهی از وجوه سهیم باشند ممنوع گردانید - وقتی مجلس شورایملی ایران موافقت نامه ای را که برای ایران صدی پنجاه ازعایدات را درعمل بهره برداری از نفت تأمین می کند رد مینماید ومعتقد است که چون این منابع کشور بملت ایران تعلق دارد و مطابق اصول و قوانین بین‌المللی اهالی هر کشور مالك منابع ثروت و مواد خام این مملکت هستند منطقی وصحیح آنست که حقوق ملت ایران نسبت باستفاده از صد درصد عایدات این منابع تأمین گردد و بهمین نظر هم بود که همان قانون حق ملت ایران را راجع بمنابع نفتی جنوب تضییع شده میداند ودولت را مأمور استیفای حقوق ملت ایران مینماید بایك چنین تصمیمی که از طرف مجلس شورایملی گرفته شد آیا معقول ومنطقی هست که دولت برودبا کمپانی بمأخذومبنای یك قرار داد باطل وکان لم یکن ولا بلا اثری صحبت بکند - خیر - زیرابا توجه باوضاع و احوال تصویب ماده واحده نام برده و درنظر گرفتن مجموع مندرجات آن بخوبی مسلم است وجای هیچ تردیدی نیست که استیفای حق ملت ایران در معادن نفت جنوب وقتی بعمل میآید که صددرصد عایدات حاصله بملت ایران برسد ومطابق اصول مندرج در همان قانون بهره برداری از این معادن بدست دولت ایران صورت بگیرد وهرترتیب دیگری غیراز این درنظر گرفته شود کافی برای استیفاء حقوق ملت ایران نخواهد بود بهمین جهت است که من تصمیم کمیسیون مخصوص نفت را نیز این باره کافی و کامل نمیدانم و معتقد هستم که کمیسیون مخصوص نفت میبایستی درضمن تصمیم خود باتوجه باصولی که در قانون مهر ماه ۱۳۲۶ برقرار گردیده وتصریح شده طریقه استیفای حقوق ملت ایران را در نفت جنوب که عبارت ازخلع ید کمپانی از معادن نفت و بهره برداری از انها بدست دولت است که بالنتیجه ملت ایران از صدی صد عایدات این منابع ثروت ملی بهره‌مند گردد میباشد تصریح میفرمودند تا دولتها تکلیف خودرا دانسته وزودتر در مقام استیفای حق ملت ایران برآیند و نگذارند میلیونها عایدات سالیانه منابع نفت جنوب تفریط شده ازبین برود و بملت ایران نرسد

همه آقایان محترم میدانند که قرار داددارسی از بین رفته و بازهم برهیچکس پوشیده نیست که ترتیبی را که در سال ۱۳۱۲ دولت دیکتاتوری باکمپانی داده بودچون باوضع فرس ماژر بدولت ایران تحمیل ودر مجلس فرمایشی بتصویب رسیده و بطور کلی فاقد آن شرائطی میباشد که برای انعقاد عقود ضرورت دارد علیهذا بهیچوجه دارای اعتبار بوده باطل وکان لم یك میباشد بنابراین مجلس شورای ملی ناگزیر است بنام - ملت ملت ایران در ضمن اعلان بطلان ترتیبی که دولت وقت درسال ۱۳۱۲ با کمپانی نفت داده عملا اکتشاف و استخراج نفت و بهره‌برداری از معادن نفت و بطور کلی صنعت نفت ومشتقات آن‌را در ایران ملی اعلام کند یعنی تمام این عملیات در انحصار دولت ایران در آید تنها راه استیفای حقوق ملت ایران همین است و هیچ اشکالی در راه انجام این منظور در بین نخواهد بود زیرا:

گذشته ازاینکه ترتیب وقراریکه درسال ۱۹۳۳ با کمپانی داده شده از لحاظ حقوقی از درجه اعتبار ساقط وبکلی باطل وکان لم یکن می‌باشد از طرف دیگرروی اصول ومقرراتی که بموجب آن ملل دنیا مالك منابع ثروت داخلی و مواد خام مملکت خود میباشند وبهمین دلیل بعضی ممالك مانند بیرمانی و مکزیك وغیره توانسته اند با اعلام‌ملی شدن صنایع معادن‌نفت وصنایع کشورخودشان رابدست خودبگیرند وخودشان ازآن بهره‌برداری و امتیازات خارجی را بخودی خود برطرف نمایند مجلس شورای ملی و دولت ایران محق هستند با اعلام ملی شدن عمل اکتشاف واستخراج وبهره‌برداری ازمنابع نفتی کشور ترتیب تصفیه کارهای شرکت نفت جنوب را داده و مستقیماً شروع به بهره برداری ازآنها نمایند وبه‌این ترتیب درضمن استیفاء حقوق تضییع شده ملت ایران کشورایران‌را ازصحنه کشمکشهای نفتی دنیا ورقابت های بین‌المللی خارج وازاین حیث کمك بصلح جهانی نمایند.

ضمناً لازم می‌دانم توجه مجلس شورای ملی‌را بان مطلب جلب نمایم که هرترتیبی که برخلاف مفاد وروح قانون ۲۹ مهرماه ۱۳۲۱ باکمپانی نفت داده شود وحقوق ملت ایران دراین قسمت ازمنابع نفتی ایران صد درصد تأمین واستیفا نگردد ممکن است باعث ایجاد اشکالات دیگری که پیش بینی آن‌ازحالا ضرورت دارد بشود

دراینجا لازم میدانم این‌مطلب را بعرض آقایان نمایندگان مجلس شورای‌ملی‌برسانم که راجع بامکان بهره برداری ازمعادن نفت جنوب‌ازطرف دولت‌ایران نباید تردیدی بخود راه بدهند چه با برچیده شدن دستگاه کمپانی نفت جنوب طرزاداره امور کارها در این کشور تغییرفوری ومحسوسی‌خواهد نمود وجریان کارها بمجرای طبیعی ومطلوب خود خواهد افتاد و هرج ومرج های اداری وعدم‌لیاقتی که دراداره امور این کشور مشاهده می‌شودومعلول همان‌سیاست‌مرموز وپشت پرده کمپانی نفت ومداخلات بیگانگان‌درامور داخلی اینکشوروفشارهائی است که ازناحیه آنها در کارها اعمال می‌شود مرتفع خواهد شد مگر دردوره بیست ساله دیکتاتوری کارهای این کشور درمجرای طبیعی خود گردش نمی کرد مگرهمین‌ایرانیان‌نبودند که فرسنگها خطوط آهن‌را دردل کوهها وقعردره‌ها وقلل جبال کشیده وهمین امروز هم مهندسین ایرانی درخطوط جدید بهمین‌نوع‌عملیات‌قابل تحسین‌مشغولند همین ایرانیانی که امروزدرکارهای اقتصادی و مالی واداری خود درمانده بنظر می‌آیند درآنروزی که سیاست نفت جنوب با ایجاد رژیم دیکتاتوری دراین مملکت‌خودرا ازمداخله‌درجزئیات کارها مستغنی میدید وبا تأمین نظریه خود راجع بتمدید مدت میخواست صورت عوام فریبانه ووجهه ملی باین صحنه سازی خود بدهد ازعهده اداره امورمملکت بخوبی وازروی لیاقت برنمی‌آمدند

مگرهمین کارخانجاتی که امروز بلای جان دولت شده در همان دوره بیست ساله ایجاد نشده وبطور رضایت بخشی کارهایشان جریان نداشت خیرتمام این عدم لیاقتهای ساختگی و اختلالهای تصنعی وتعمدی اموراداری کشور برای این است که دریك‌چنین روزی ازاداره امورمعادن نفت بدست دولت مأیوس باشیم‌و همین مطلب را آنکسانی که‌با القاء شبهه وتردید آنرا دلیل برادامهٔ حیات این دولت دردولت قرار می‌دهند برخ ملت ایران بکشند من اینجا تکرارمی کنم که آنروزی که شرکمپانی نفت جنوب‌ازسراین ملت‌رفع شود آنروزکارهای ما تدریجاً بمجرای صحیح خود خواهدافتاد واداره کردن‌امورنفت‌برای‌ما ابداًاشکالی نخواهد داشت.

آقایان نمایندگان محترم‌بفرض اینکه کمپانی‌نفت جنوب یك ایران قوی وسعادتمندی را منافی باادامه زندگانی وحیات خود نمیدانست وازآن نمی‌ترسید که اگر یك حکومت صالحی دراین کشوربروی کار آید این بساط چپاول ویغمای‌بزرگترین ثروت ملی‌ایران را برخواهدچید وباین نظراصول‌سابوتاژوخرابکاری را مستمراً درکارهای ما اعمال نمی کرد تازه وجود یك سازمان مقتدرمالی واقتصادی که گذشته ازسرمایه های ذخیره وجاری خود سالی میلیونها لیره عایدات حاصله ازفروش‌محصولات معادن نفت را دراختیاردارد بدون تردید اقتصادیات واوضاع مالی ضعیف ایران را تحت‌الشعاع و درزیر سلطه اقتدار خود قرار میداد وجای تردید نیست که وجود استقلال سیاسی بدون استقلال اقتصادی مفهوم خارجی‌ندارد

تا سازمان فعلی شرکت نفت در خوزستان باقیست و تاشامرك ایران در دست غاصبین نفت‌جنوب‌ایران است استقلال و مشروطیت وحق حاکمیت ماالفاظی هستند که بقدر دوپول سیاه ارزش و معنی ندارند و مسئله نفت برای ما همانقدر ارزش و اهمیت دارد که موضوع استقلال برای کشور هائی مثل هندوستان واندونزی وسوریه و امثال آنها دارای قیمت است و اهمیت دارد. اگر کسانی باشند که اهمیت‌وعظمت این مبارزه‌رابرا که امروز ملت ایران برای گرفتن حق خود از دست کمپانی نفت شروع کرده ندانند آنها باید توجه داشته باشند که اختلاف اساسی ما باکمپانی در سرچند «شلینك» کم وزیاد مالیات وحق‌الامتیاز نیست. مقصودومنظور ملت ایران‌دراین مبارزه این نیست که آقای نوری گرافت سالیانه مبلغی افزونتر از آنچه حاضر شده‌اند بدهند تصدق کند و چند میلیون لیره‌ای که از این‌راه عاید میشود در خندق وحفره بی پایان تشکیلات اداری عروسك های کمپانی برباد فنا رود هدف ومنظور مردم‌این مملکت که ما بنمایندگی آنها صحبت می کنیم‌این است که در ضمن برطرف کردن آنچه مضر بحال استقلال سیاسی و اقتصادی و مالی این کشور است مردم ایران ازثروت خدادادی خود بهره‌مند گردند واین طلای سیاهی را که دست طبیعت بملت ایران ارزانی داشته بتاراج بجیب مردمانی که حتی‌نمیدانند ایران کجاست ودرماوراء دریاها مسکونت دارند فرو نرود وایرانی که مالك حقیقی این ثروت است‌بافقر و گرسنگی وبدبختی دمساز تباهد ملت ایران کمتر دارد تمام ناله‌ها وشیون‌های این پنجاه ساله وبیانات برساند وهمانطور که عصر استعماری در دنیا خاتمه پذیرفته وافکار نو ومترقی جای آنرا گرفته تاپایان بخشیدن بعملیات وسلطه کمپانی آبادان ازآن‌استقلال و حکومت ملی که دیگران سالها و قرنها است در اقطار دنیا لذت و بهره می برند بملت ایران نیز سهمی داده شود — چاره‌ای جز ملی کردن صنعت نفت‌در ایران وبغیر از آنکه این معادن‌بملت ایران‌بازگردد در میان نیست زیرا امتیازبهرصورت باقی‌بماندو دست شرکت بهرعنوان که در این آب و خاك باز باشداثری‌ازآبادی وآزادی کسی‌نخواهد دید -ما خواستار این هستیم که صنعت نفت ایران‌در دست خود ملت‌ایران باشدو از طرف‌دولت‌اداره‌شود تابا از بین رفتن وخاتمه‌یافتن عمر شرکت‌نفت‌منظور و مفهوم قانون ۲۹ مهرماه ۱۳۲۶ کاملا اجرا شود و لباس عمل بپوشد.

وقتی که این قانون وجودهر لونه شرکتی را بمنظور استخراج و بهره‌برداری از نفت کشور که خارجیها بوجهی‌از وجوه در آن سهیم باشند ممنوع ساخته‌است‌چگونه‌میتوان‌اجازه دادشرکتی که‌تمام‌سهام آن متعلق بخارجیها و تقریباً صدی ۶۵ سهام آن متعلق‌بیك دولت خارجی است در ایران‌باقی بماند و باوجود یك چنین شرکتی چطور انتظار دارید به استقلال اقتصادی، بالنتیجه باستقلال سیاسی و حق حاکمیت این کشور لطمه وارد نشود وقتی دانستیم که دادن اجازه استخراج نفت و بهره برداری از آن با یك اوضاع‌واحوال و عملیاتی ملازمه‌دارد که قهراً بحق حاکمیت و باستقلال اقتصادی کشورلطمه وارد میکند دیگر کدام ایرانی وطن‌پرست است که راضی شود بهره‌برداری‌از معادن نفت‌مملکتش‌دردست یك کمپانی خارجی باقی بماند

یك هفته قبل بود که در همه کشور های دنیا جشن (اعلامیه حقوق بشر) برپا بودو از این اعلامیه صحبتها و اظهار خوشوقتی‌هائی شد آن ملتهائی که دراین راه قدمی برداشته و بر مظالم و تعدیات‌قرون وسطائی فائق آمده و توانسته اند خودرااززیریوغ استعمار نجات‌بدهند و بعدالت‌و آزادی‌نزدیك شوند البته حق دارند در این شادمانی شرکت کنند ولی ما که‌هنوز در زیر سنگین ترین ضربات استعماری قرارداریم و بیگانگان‌حق‌مارا اینطور میبرندچطور ممکن است از این سخنان لذت و بهره‌ای ببریم و جمله حقوق بشر برای ما چه مفهومی میتواند داشته باشد ملت ایران که ۵۰ سال است بزرگترین منبع ثروتش را می‌برند و برای بردن آن دچار هزاران بدبختی اش میکنند چه اطمینانی باین‌اعلامیه میتواند داشته‌باشد مگردنیا برای آن بشری که‌سرش‌رازیرپائین بیاندازدوبگذارد ثروتش‌را ببرندو دولتهاومجلسهایش راضی شوند دیگران حق‌مسلمش را پایمال‌نمایندآیا برای‌یك‌چنین مردمی دنیا حقوقی هم قائل هست؟

مگرملت باهوش وپراستعدادایران مادام که‌بزرگترین حق خدادادیش‌را میبرند باین الفاظ فریبنده‌توخالی بچسبند و خوب بدانند که حق گرفتنی‌است وداد نیست وقایع چندسال اخیر نشان میدهد که‌ملت ایران

بیدار و هوشیار است احساساتی که مردم چه‌دموقع انتخابات و غیره و چه در حیطه روزها راجع‌بموضوع نفت نشان میدهند بطور قطع و مسلم ثابت مینماید که دیگر ملت حاضر نیست بگذارد حقش‌رایکمشت مردمان نالایق ونوکرپیشه بفروشند و بهرقیمت‌شده این حق خود را خواهد گرفت و آنهائی‌را هم که در استیفاء حقش قصور و کوتاهی کردند بکیفر اعمالشان خواهدرسانید.

اگر هیئت حاکمه غافل و خواب آلود ایران غوغای مهیب قرن بیستم را نمیشنود و یا نمی‌خواهد بشنود و نمی‌فهمد که در وسط بزرگترین وسهمگین ترین انقلابات سیاسی و اقتصادی تاریخ قرار گرفته است ملت بیدار ایران متوجه است که دیوار چین‌را این نهضت و جنبش عظیم شکافت و بفساد و ملوک‌الطوایفی ونفع پرستی که درآنجا حکمفرمابودخاتمه داد و حتی لامای تبت که در بام دنیا غافل وبیخبر از همه‌جا غنوده بود از این تکان‌شدید بی‌بهره نماند ملت ایران میداند همانطور که فرانسه نتوانست زیر قوه مسلسل و تانك سوریه و لبنان را تحت الحمایه نگهدارد و انگلستان با تمام تلاشی که بکاربردناچار شد هندوستانی را که قریب دوقرن برتاج‌امپراتوری میدرخشید رها کند.

ملت ایران بانهایت خوشوقتی می بیند که‌مبارزه ملت مصر برای الغاء قرارداد ۱۹۳۶ تاچه اندازه قرین موفقیت شده و این خبر را بفال نیك میگیرد مردم ایران میدانند که دیگر دنیای امروز رژیم امتیازات استعماری و حکومت باسلوب «کمپانی هند شرقی» را قبول ندارد و نمیتواند هضم کند و وجود کمپانی نفت جنوب را بمنزله توهین بحق حاکمیت خود و بغرور ملی خود میدانند و هستند افرادایرانی کهازبیم اینکه مبادا مشاهداتشان درآبادان‌باحساسات و غرور ملی آنها لطمه وارد آورد از رفتن ودیدن این شهر خودداری کرده‌اند.

ملت ایران بخوبی واقف است که امروزبهترین موقع است که حقش را بگیرد و مردمان صلحجو و خواهان صلح دنیا هم میدانند که بودن تمام‌معادن‌نفت ایران دردست ملت ایران کمك بزرگی بصلح عالم خواهدنمود.

من حرفی ندارم که نفت امروز در دنیای صنعت نقش بزرگی را بازی‌میکند ولی این‌هم مسلم‌است که تمام کشورهای صنعتی عالم منابع نفتی مهمی‌دراختیار ندارند یعنی لازمهٔ داشتن صنایع بزرك در اختیار داشتن‌منابع نفتی‌نیست تازه بفرض اینکه این‌طور هم نباشد اولا معلوم نیست انگلستان باندازه رفع احتیاجات داخلی خود منابع نفتی مخصوص بخود نداشته باشد ثانیا ملی شدن صنعت نفت در ایران بهیچوجه مانع ازاین‌نیست که مامحصول نفت‌خودمان را بفروشیم وبهرصورت همان مقدار نفتی که تا بحال ازاین معادن خارج میشده در آتیه نیز بمشتریان فروخته خواهد شد ثالثا احتیاج ممالك بمواد اولیه دلیل این نمیشود که کشورهای دارای این مواد از حقوق ملی‌خودشان محروم‌بمانند وحق آنها به‌نحوی‌از انحاء گرفته وتضییع شود - بنابراین اگراشخاصی داشتن نفت را برای بعضی کشور ها حیاتی معرفی میکنند این یکنوع سفسطه ومغلطه ایست که برای انجام منظورخود بکار میبرند والادرعمل ونفس‌الامر اینطور نیست و اگر نفت برای کشور حیاتی باشد این کشور ایران فقیرومحروم است وباصطلاح‌چراغی که بخانه روا است بمسجد حرام است.

آقایان نمایندگان محترم بخداوند لایزال در اینموقع که ماميرويم مقدرات ملت ایران را با گرفتن تصمیمات در این امر حیاتی‌معین کنیم وسرنوشت‌مردم این مملکت از خوشبختی ویا بدبختی دردست های ما قرار گرفته‌است اگر درانجام وظیفه‌مقدسی که بعهده داریم قصور کنیم وحق‌خدادادی‌ملت ایران رانگیریم وبه‌آنهاندهیم گذشته ازاین‌دنیا که‌دچارخشم‌وغضب این مردم که امروز بحقوق خود بیدار شده اند خواهیم گردید درروزحساب هم یکایك‌مادربیشگاه عدل‌الهی جواب‌گوی این مردم خواهیم بود امروزاین‌مردمان لخت و عریان، این ملت فقیر بی‌گناه دامان ما را خواهد گرفت وخواهد گفت شما که‌مسئول حفظ‌حقوق مابودیدچرا گذاشتید دیگران این‌ثروتهائی‌راکه‌دست طبیعت برای سعادت ساکنین این آب وخاك در دل زمین بودیعه گذارده ببرند و برای‌اینکه بدون مدعی باین یغما وچپاول خود ادامه بدهند ما را در اعماق بدبختی و فقر و عقب ماندگی نگاه دارند مگر ما شما را بمجلس نفرستاده بودیم که بروید حق ما را حفظ کنید چرا برای خاطر یك دو روز زندگی پراز خفت‌وشرمساری‌بوظیفه دینی‌ووجدانی وملی‌خود عمل نکردید (نمایندگان- احسنت،احسنت)

تعیین موقع ودستورجلسه بعد - ختم جلسه

رئیس- وقت تمام‌شده جلسه آینده‌روز پنجشنبه ساعت ۹ دستور بقیه گزارش نفت.

(مجلس چهل‌وپنجدقیقه بعد از ظهر ختم‌شد)

رئیس مجلس شورای‌ملی- **رضاحکمت**

شماره ۱۱ر۱۰۲۹۶ — ۲۱ر۹ر۲۹

قوانین

وزارت دارائی

فرمان همایونی راجع باجرای مواد سه‌گانه مربوط بقانون بودجه سال ۱۳۲۹ مجلس شورایملی بانضمام قانون مزبور که بتصویب مجلسین شورایملی وسنا رسیده است ذیلا ابلاغ میگردد.

با تأییدات خداوند متعال

ما

پهلوی شاهنشاه ایران

محل صحه مبارك

نظر باصل بیست و هفتم متمم قانون اساسی مقرر میداریم

ماده اول - مواد سه‌گانه مربوط بقانون بودجه سال ۱۳۲۹ مجلس شورایملی که در جلسه نهم آذر ماه یکهزار وسیصد وبیست ونه بتصویب مجلسین‌سنا وشورایملی رسیده ومنضم باین‌دستخط است‌بموقع‌اجرا گذاشته شود.

ماده دوم — هیئت دولت مأمور اجرای این قانون هستند.

بتاریخ سیزدهم آذرماه ۱۳۲۹

مواد سه‌گانه مربوط به قانون بودجه سال ۱۳۲۹ مجلس شورای ملی

ماده ۱ - سوابق خدمت کارمندان فعلی مجلس شورایملی در قسمت فنی چاپخانه مجلس جزء سنین خدمت رسمی آنان محسوب ومشمول کلیه مقررات و قوانین استخدامی میباشد.

احکام آنان بااحتساب سوابق مذکور اصلاح‌و ابلاغ خواهد شد کسور بازنشستگی ایام خدمت بالا در ۳۶ قسط سه ساله کسر و بصندوق بازنشستگی ارسال میگردد.

ماده ۲- ترتیب بازنشستگی کارمندان وخدمت‌گذاران مجلس شورایملی مانند کارمندان و خدمت‌گذاران دولت بر طبق تبصره ۳۹ ماده دوم قانون بودجه سال ۱۳۲۸ کل کشور مصوب ۲۳ تیر۱۳۲۸ پس از تصویب ریاست مجلس شورایملی‌خواهدبود

ماده ۳ - استخدام کارمند جدید و انتقال از وزارتخانه ها وبنگاه های دولتی بمجلس شورای ملی (باستثنای استخدام چهارنفر تند نویس ویکنفرخوش نویس جدید) ممنوع است.

مواد سه‌گانه فوق که متمم قانون بودجه سال ۱۳۲۹ مجلس شورایملی است درجلسه پنجشنبه نهم آذر ماه یکهزار وسیصد وبیست ونه بتصویب مجلس شورای ملی رسیده.

رئیس مجلس شورای ملی - رضاحکمت

اصل فرمان همایونی و قانون در دفتر نخست وزیر است. م — ۸۰۰۵

نخست وزیر

لوایح

ساحت‌مقدس مجلس‌شورایملی

بموجب قانون اجازه تأسیس‌بنگاه مستقل‌آبیاری مصوب سال ۱۳۲۲ مقرر است که‌هرساله چهل وپنج میلیون ریال دربودجه کشور منظور و به‌بنگاه‌مزبور برای‌مطالعات آبیاری وعملیات‌سدسازی‌وغیره‌پرداخت شود. چون‌باتوجه‌باینکه‌هزینه‌ساختمان‌سدهای کوچك ومتوسط بچندین مقابل مبلغ‌فوق بالغ‌میگردد وبااین اعتبار نمیتوان‌حتی درظرف چندسال‌یکی ازطرحهای مفید آبیاری‌و سدسازی را انجام داد و اهمیت‌عملیات آبیاری و سد سازی در این کشور ایجادب می کند که به این امر حیاتی توجه خاصی مبذول وبا اعتبار بیشتری وپیشرفت‌وظایت بنگاه کمك ومساعدت بعمل آیدلذا ماده واحده ذیل‌راتقدیم‌وتقاضای‌تصویب آن‌را دارد:

ماده واحده — اعتبار بنگاه مستقل آبیاری موضوع ماده دوم قانون مصوب سال ۱۳۲۲ ازسال ۱۳۳۰ سالیانه‌بمبلغ‌یکصدوپنجاه میلیون‌ریال‌افزایش مییابد.

نخست‌وزیر — وزیر دارائی — وزیر کشاورزی

رزم‌آرا — فروهر — مهدوی

❀

مجلس شورایملی

بطوری که استحضار دارندبعد از جنك‌جهانی اخیر کشورهای مترقی سازمان تشکیلات پلیسی‌خود را بامقتضیات‌زمانی‌تطبیق داده حتی‌المقدور ازوسائل علمی‌و فنی حد اکثر استفاده‌را در تربیت متخصصین امور پلیسی نموده اند و از آنجا که بمنظورمبارزه باعوامل فساد تعقیب مجرمین و انجام تعهداتی که‌در اثر عضویت انجمن پلیس بین‌المللی بعهده شهربانی کل کشور محول است وجود مأمورین متخصص در رشته‌های مختلف پلیسی برای شهربانی کل کشور مورد ضرورت میباشد در نظر گرفته شده ده نفر از افسران جوان تحصیل کرده شهربانی کل کشور به کشورهای اروپا برای تحصیل در رشته های مزبور اعزام گردند تا احتیاجات شهربانی ازاین‌حیث‌مرتفع گردد.

ولی نظر باینکه طبق ماده ٤ تصمیمات کمیسیون بودجه متحده‌درسال ۱۳۲۹ اعزام هر گونه‌مأمورین را بخارجه برای تحصیل یامطالعه امور فنی موکول بتصویب مجلس شورایملی نموده اند لذا ماده واحده تقدیم وتقاضای تصویب آن رامینماید.

ماده واحده — بوزارت کشور اجازه داده میشود همه‌ساله ده‌نفر از افسران جوان تحصیل کرده شهربانی کل کشور را بکشورهای اروپائی برای تحصیل در رشته تخصصی پلیسی اعزام دارد حقوق‌و کلیه مزایای آنها و هزینه رفتن و برگشتن از بودجه شهربانی کل کشور قابل‌تبدیل بارز وپرداخته خواهدشد.

نخست وزیر — وزیر کشور — وزیر دارائی

رزم آرا — اردلان — فروهر

مجلس شورای ملی

نظر باینکه مرحوم غلامرضا جرجانی معلم و رئیس کتاب خانه دانشکده ادبیات تبریز مدت‌مدیدی در وزارت دارائی و وزارت فرهنك خدمت کرده و خدمت ایشان مخصوصاً از ابتداء تأسیس دانشگاه تبریز ازلحاظ تربیت جوانان کشور درخور همه‌گونه عنایت می باشد ودرحین فوت‌ازحیث‌سن ومدت‌خدمت بعد بازنشستگی نرسیده‌و وراث اوحق دریافت‌وظیفه ازصندوق بازنشستگی ندارند وچون اندوخته ای هم نداشته وراث او که مرکب ازدو طفل صغیر وهمسرو مادر او می‌باشنددر نتیجه‌دچار عسرت زندگی وضیق معاشی گردیده‌اند ازاین جهت از لحاظ قدردانی از خدمتکاران‌صدیق‌ماده واحده‌ذیل‌باموافقت قبلی‌وزارت دارائی تنظیم‌و تقدیم‌و استدعای تصویب آنرا دارد ضمناً استحضار می دهد که اعتبار وظیفه مذکور قبلا ضمن بودجه وزارت فرهنك منظور و بتصویب رسیده است:

ماده واحده - اجازه داده میشود ازتاریخ ۲٤-۱-۱۳۲۹ ماهی ۶۰۰۰ ریال در باره ورثه مرحوم غلامرضا جرجانی بشرح زیر:

۱ - بیانو طوبی جرجانی مادر مرحوم غلامرضا جرجانی ۱۵۰۰ ریال.

۲ - لیلی‌جرجانی عیال مرحوم‌غلامرضا جرجانی ۱۵۰۰ ریال.

۳ - مریم جرجانی دختر ۵ ساله‌مرحوم‌غلامرضا جرجانی ۱۵۰۰ ریال

٤ - آقای فریدون جرجانی پسر۳ ساله‌مرحوم غلامرضا جرجانی ۱۵۰۰ ریال

از اعتبار ماده ٤۸ بودجه تفصیلی وزارت فرهنك در حق وراث ذکور مادامیکه بسن ۱۸ نرسیده‌اندووراث‌اناث تازمانیکه شوهراختیارنکرده‌اند پرداخت گردد.

نخست‌وزیر — وزیردارائی — وزیرفرهنك

رزم‌آرا — فروهر — دکترشمس‌الدین جزائری

دوره شانزدهم قانونگذاری

لایحه قانونی‌مربوط بتصویب موافقت‌نامه راجع بسرویسهای حمل ونقل هوائی بازرگانی منعقده بین دولت ایران و دولت سوئد که بتصویب مجلس سنا رسیده و برای تصویب مجلس شورای ملی فرستاده شده است

شماره ۱۱۸۹ — بتاریخ ۲٤ر۸ر۲۹

ریاست محترم مجلس‌شورای ملی

قانون تصویب موافقت نامه راجع بسرویسهای حمل ونقل هوائی‌بازرگانی منعقده بین دولت ایران ودولت سوئد که درجلسه روزچهارشنبه ۱۷ آبان ماه ۳۲۹ بتصویب مجلس سنا رسیده است منضماً ارسال می شود

رئیس‌مجلس سنا - سیدحسن تقی‌زاده

تصویب موافقت نامه‌قانون راجع‌بسرویس های حمل ونقل هوائی بازرگانی‌منعقده بین دولت شاهنشاهی‌ایران ودولت سوئد

ماده واحده - مجلس‌سنا موافقت نامه راجع به سرویسهای حمل و نقل هوائی بازرگانی منعقده بین ایران‌وسوئد راکه‌درتاریخ نهم آبانماه ۸ درتهران

بامضا رسیده تصویب مینماید

این قانون که‌مشتمل بریك مقدمه و شانزده ماده ویك ضمیمه است درجلسه روزچهارشنبه هفدهم آبان ماه یکهزار و سیصد و بیست و نه بتصویب مجلس سنا رسید

رئیس مجلس سنا - سید حسن تقی‌زاده

متن موافقت نامه بین دولت
شاهنشاهی ایران ودولت سوئد
راجع بسرویسهای حمل ونقل هوائی بازرگانی
مابین دو کشورومأوراء آنها نظر باینکه :

اعلیحضرت همایون شاهنشاه ایران و
اعلیحضرت پادشاه سوئد

مایل هستند بمنظور برقراری وبکارانداختن سرویسهای هوائی‌بازرگانی‌ما بین کشورهای خود و ماوراء آنها موافقت نامه منعقد نمایند لذا نمایندگان تام‌الاختیارخود را بدین منظوربشرح زیرین تعیین نمودند :

اعلیحضرت شاهنشاه ایران - جناب آقای علی‌اصغرحکمت وزیرامورخارجه اعلیحضرت پادشاه‌سوئد آقای بنگت ادنر کاردارموقت

نمایندگان‌مزبور پس ازآنکه اختیارنامه های کامل خود را که صحیح و معتبربود مبادله نمودند در موارد ذیل‌موافقت حاصل کردند

مقدمه

دراین موافقت‌نامه مقصود ازبعضی اصطلاحات وعبارات مستعمله بشرحی‌است که درزیرذکرشده مگر اینکه خلاف‌آن مستفاد شود

الف - مقصود از « مقامات هوایپمائی » در مورد ایران اداره کل هواپیمائی کشوری وهر شخص یا هیئتی است که متصدی وظائف فعلی‌آن اداره یا وظائف مشابه‌گردد ودرمورد سوئد هیئت هواپیمائی کشوری پادشاهی‌سوئد در استکهلم و هرشخص یا هیئتی است که متصدی وظائف فعلی آن یا وظائف مشابه‌گردد

ب - مقصود از « قرارداد هواپیمائی کشوری بین‌المللی » قرار دادی است که درتاریخ ۷ دسامبر ۱۹۴۴ برای امضاء درشیکاگوحاضرشده بود

ج - مقصود از « قلمرو » و « سرویس حمل‌و نقل هوائی» و « سرویس حمل ونقل هوائی بین‌المللی» و « مؤسسه هواپیمائی » و « فرود آمدن بمنظور غیر ازحمل ونقل » همانست که درمواد ۲ و ۹۶ قرار داد هواپیمائی کشوری بین المللی تصریح گردیده

ماده ۱ - بارعایت مقررات این موافقت‌نامه هر یك ازطرفین متعاهدین بمؤسسه یا مؤسسات‌هواپیمائی کاازطرف‌متعاهد دیگر تعیین شده اجازه میدهد که بمنظور بکارانداختن سرویسهای مورد موافقت از فرازقلمرو خود پرواز ترانزیتی‌انجام دهد یا در آن قلمرو درنقاطی کدربرنامه پروازضمیمه پیش‌بینی شده بمنظورغیر از حمل ونقل و یا بمنظوربیارده یا سوار کردن معمولات بین‌المللی از مسافر وبار ومحمولات پستی‌فرود آید

ماده ۲- الف هریك‌ازطرفین‌متعاهدین‌بمنظور بهره برداری‌طبق این موافقت‌نامه درخطوط مذکور در برنامه پرواز ضمیمه یك یاچند مؤسسه هواپیمائی خود راکتباً بطرف متعاهد دیگربمعرفی‌خواهد نمود طرف متعاهد دیگر بمحض دریافت معرفی‌نامه بارعایت مفاد ماده ۳ این موافقتنامه بمؤسسه یا مؤسسات‌معرفی شده بدون تاخیراجازه بهره برداری اعطاء خواهد نمود مشروط بر اینکه در صورت لزوم مؤسسات هواپیمائی معرفی شده مقامات صلاحیتدار هواپیمائی طرفی که‌حقوق مذکوررا اعطاء می‌نمایدقانع کنند که قابلیت انجام شرایطی‌راکه‌طبق قوانین ومقررات آن طرف برای عملیات مؤسسات هواپیمائی‌بازرگانی‌مقرر است دارا هستند هرمؤسسه هواپیمائی که‌بدین ترتیب تعیین واجازه بهره‌برداری تحصیل نموده هرموقعی که بخواهد می‌تواند درسرویسهای مورد موافقت شروع ببهره برداری کند

ب - نیزمقرراست که‌مبادرت باین اقدام‌درمناطق جنك یامناطقی که‌تحت اشغال نظامی‌یا نواحی مربوط بآن است باید بااجازه وموافقت مقامات صلاحیت‌دار نظامی‌بعمل آید

ماده ٤ - الف - درهرمورد که‌یکی از طرفین متعاهدین قانع نشود که‌مالکیت یا تسلط نفوذ طرف دیگریا اتباع اونسبت بمؤسسه یا مؤسسات هواپیمائی که‌معرفی کرده محرز است میتواند از اعطاء حقوق مصرحه در ماده ۱ این موافقت نامه خود داری کند یاآن حقوق را تعلیق ونقض نماید یا شرایطی راکه لازم میداند برای استفاده مؤسسه یا مؤسسات ازآن حقوق وضع کند.

ب - همچنین هریك ازطرفین متعاهدین در هر موردکه مؤسسه یا مؤسسات هواپیمائی طرف متعاهد دیگر مطابق مواد ۱۱ و ۱۲ قرار داد بین المللی هواپیمائی کشوری‌بصورت فعلی‌رفتارنکند ویاشرائطی راکه دراین موافقتنامه مصرح است مرعی ندارد بعد ازمشورت باطرف حق خواهد داشت استفاده مؤسسه یا موسسات هواپیمائی تعیین شده را ازحقوق‌مصرحه درماده ۱ این موافقتنامه تعلیق نماید یا شرایطی‌را که مقتضی بداند برای استفاده مؤسسه یا مؤسسات هواپیمائی ازآن حقوق وضع کند.

ماده ٤ - هیچیك ازمقررات این موافقتنامه‌نباید چنین تعبیرشود که حقوق اختصاصی وانحصاری‌بطرف متعاهد دیگر یا مؤسسات هواپیمائی آن اعطاء شده ونسبت بمؤسسات هواپیمائی هر کشوردیگری استثنا یا تبعیض بعمل آمده است

ماده ٥ - مفاداین موافقتنامه بمؤسسه‌هواپیمائی یکی ازطرفین حق نمیدهد که در داخل خاك طرف متعاهد دیگر ازیك نقطه بنقطه دیگرمسافر وبار یا محمولات پستی با دریافت کرایه یا حق‌الزحمه برای حمل قبول‌نماید ومفاد مزبور نباید باین منظور تعبیر گردد.

ماده ٦ - برای مؤسسات هواپیمائی که بوسیله طرفین متعاهدین معین شده اند تسهیلات عادلانه و متساوی بعمل خواهدآمد تا سرویسهای موردموافقت را درخطوط هوائی‌مشخصه بین قلمروطرفین وماوراء آنها بکاراندازند مؤسسات معینه هواپیمائی هریك از طرفین متعاهدین‌باید درموقع بکارانداختن‌سرویسهای مورد موافقت منافع مؤسسه یا مؤسسات هواپیمائی طرف متعاهد دیگررا ملحوظ‌دارند تا اثرنامطلوبی درجریان امور سرویسهائیکه طرف اخیرالذکر در تمام یا قسمتی ازهمان خطوط دایرنموده حاصل‌نشود

ماده ۷ — سرویسهای مورد موافقت که ازطرف مؤسسات هواپیمائی معینه طرفین متعاهدین برقرار میشود بایدکاملا با احتیاجات عمومی برای حمل‌ونقل درخطوط معینه منطبق گردد وهدف اصلی آنهافراهم نمودن ظرفیتی (با ضریب بار) باشد متناسب با احتیاجات کنونی و احتیاجاتی که معمولا برای آتیه پیش‌بینی می‌شود از لحاظ حمل‌ونقل مسافر وبار و محمولات پستی بین قلمروطرف متعاهدی که مؤسسه یا مؤسسات هواپیمائی را تعیین نموده وقلمروی که مقصد نهائی حمل و نقل است فراهم نمودن وسایل حمل مسافروبار و محمولات پستی از لحاظ پیاده و سوار کردن آنها در نقاطی واقع در خطوط مشخصه در قلمرو دولی غیر ازدولتی که مؤسسه یا مؤسسات هواپیمائی را تعیین نموده است طبق اصول کلی‌ذیل مربوط بظرفیت باید انجام‌گیرد :

الف - احتیاجات حمل ونقل بین کشورمبداء و کشورمقصد.

ب - احتیاجات پروازسرتاسری.

ج — احتیاجات حمل ونقل نواحی که خطوط هوائی ازآن عبورمیکند با رعایت مصالح‌سرویسهای محلی وناحیه‌ای.

ماده ۸- تعرفه هائیکه برای‌هریك‌ازسرویسهای مورد موافقت وضع میشود باید عادلانه باشدومیزان آن با رعایت کلیه عوامل‌مربوطه ازجمله صرفه‌جوئی درعمل ونفع عادلانه و اختلاف خصوصیات سرویسها (از قبیل میزان سرعت وسایل راحتی مسافرین) و تعرفه هائی که از طرف مؤسسات هوا پیمائی دیگر در هر قسمت از مسیر وضع شده تعیین شود. تعرفه‌ها بایدنسبت بهر مسیر در صورت امکان بین مؤسسات هواپیمائی طرفین متعاهدین پس از مشورت بامؤسسات هواپیمائی دیگر که در همان مسیر یا در قسمتی ازآن عمل می‌نمایند تعیین گردد اینگونه موافقت‌ها در تعیین تعرفه درصورت امکان بوسیله انجمن بین‌المللی‌حمل‌ونقل هوائی انجام‌میگیرد اجرای تعرفه هائیکه بدین ترتیب مورد موافقت قرار میگیرد موکول بتصویب طرفین متعاهدین خواهد بود.

ماده ۹ — مواد ۱۵-۲٤-۳۱-۳۲-۳۳-۳٥ قرار داد بین‌المللی هواپیمائی کشوری بصورت فعلی آنها بمنزله جزء لاینفك این موافقت نامه در مورد هریك از طرفین متعاهدین طی‌مدت اعتباراین‌موافقت نامه‌لازم‌الاجراخواهد بودمگراینکه طرفین‌متعاهدین که قرار داد مذکور را امضاء نموده‌اند نسبت بمواد مذکور اصلاحاتی راکه طبق ماده ۹٤ آن قرارداد بموقع اجراگذارده خواهدشد تصویب نمایند و در اینصورت موادی که باین ترتیب اصلاح شده نسبت بطرفین متعاهدین درمدت اعتبار این موافقتنامه‌لازم‌الاجراخواهد بود.

ماده ۱۰- مقامات صلاحیتدار هواپیمائی هریك از طرفین متعاهدین‌درصورت‌تقاضای مقامات صلاحیتدار هواپیمائی طرف متعاهد دیگر اطلاعات و آماری که معمولا مورد لزوم و مربوط باشد بتعداد و ظرفیت سرویسهای مورد موافقت وحمل ونقل‌هائی که توسط مؤسسه‌یامؤسسات هواپیمائی معینه خود درسرویسهای هوائی بمقصد نقاطی در قلمرو طرف دیگر یا از

نقاطی در قلمرو طرف مزبور یا از راه آن قلمرو انجام شده است همچنین‌اطلاعاتی راجع ببمداءومقصد حمل ونقلهای مزبور تهیه و تسلیم خواهندنمود.

ماده ۱۱- الف-هرگاه یکی‌ازطرفین‌متعاهدین مقتضی بداند که شرایط این موافقتنامه را تغییر دهد می‌تواند تقاضای‌مشورت بین مقامات رسمی‌هواپیمائی طرفین متعاهدین را بنماید و این مشورت در ظرف شصت روز از تاریخ تقاضا شروع خواهد شد و هر موقع که مقامات رسمی مذکور با تغییر این‌موافقتنامه توافق نظر حاصل نمودند تغییر مزبور پس ازآنکه بوسیله مبادله یاد داشتهائی از مجرای سیاسی تأیید گردید بموقع اجراگذارده‌خواهدشداین تغییربایستی بلافاصله باطلاع شورای سازمان بین‌المللی‌هواپیمائی کشوری برسد.

ب- تغییراتی که یك کشور متعاهد درخطوط هوائی معینه می‌دهد و یا نقاطی از آن خطوط را حذف مینماید و همچنین تغییر هریك ویا کلیه‌پروازها باستثنای تغییر نقاطی در قلمرو متعاهد دیگر که هواپیمای موسسه یا مؤسسات هواپیمائی معینهٔ درآن فرود می‌آیند تغییر این‌موافقتنامه محسوب نخواهدشد لذا مقامات هوائی هریك از طرفین متعاهدین‌میتواند بتنهائی تغییرات مذکور را بدهد ویا نقاطی راحذف نماید مشروط برآنکه حذف نقاط ویا تغییرات را بدون تأخیر باطلاع مقامات هواپیمائی طرف متعاهد دیگر برساند.

ماده ۱۲ — درصورتیکه نسبت بتفسیریا اجرای این موافقتنامه اختلافی بین طرفین متعاهدین روی دهد طرفین در وهله‌اول کوشش خواهند نمود که‌آنرا بوسیله مذاکره‌مستقیم‌بین‌خود حل وفصل‌نمایندهرگاه باینوسیله رفع اختلاف مزبور میسر نگردد بحکمیت شخص یا هیئتی که با توافق نظر طرفین تعیین شده باشد ارجاع خواهدگردیداگر با ارجاع‌امربحکمیت موافقت نظر حاصل نشود یا پس از موافقت‌باارجاع امر بحکمیت‌نسبت‌بتشکیل آن بین طرفین‌مزبورباتفاق نظر حاصل‌نگرددهریك ازطرفین متعاهدین میتواند موضوع مورد اختلاف‌را برای‌صدور رأی بمحکمه‌ای که صلاحیت اخذ تصمیم دارد وممکن است درسازمان بین المللی هواپیمائی کشوری تأسیس گردد ارجاع کند و در صورتیکه چنین محکمه ای وجود نداشته باشد بشورای سازمان مزبور ودرغیر اینصورت‌بدیوان داوری بین المللی ارجاع نماید طرفین متعاهدین تعهد می‌نمایند طبق‌رأیی که بترتیب مقرر در این‌ماده صادر خواهدگردید عمل کنند

هرگاه ومادام‌که هریك از طرفین متعاهدین یا مؤسسات هواپیمائی معینه آن طبق رأیی که بموجب این ماده صادرشود عمل ننماید طرف متعاهد دیگر می‌تواند هرگونه‌حقوقی‌راکه طبق این موافقت نامه بطرف متعاهد مستنکف یا بمؤسسه یا مؤسسات هواپیمائی مستنکف متعلق به‌آن اعطاء نموده‌محدود یا معلق یانقض نماید.

ماده ۱۳ درصورتیکه‌یك‌قرارداد یاموافقت نامه عمومی چند جانبه راجع بحقوق مربوط بحمل‌و نقل سرویسهای هوائی منظم بین المللی بین‌چند دو کشور متعاهد بموقع اجراء در آید موافقت نامه فعلی بطوری‌اصلاح خواهد شد که بامقررات‌چنین‌قراردادیا موافقتنامه مزبور منطبق گردد

ماده ۱٤ — این موافقت نامه یك‌سال پس‌از تاریخ وصول‌اخطار خاتمه‌دادن بوسیله یکی‌ازطرفین متعاهدین خاتمه‌خواهدیافت‌مگر اینکه اخطارمذکور قبل از انقضای مدت یکسال با موافقت طرفین پس گرفته شود این اخطار باید در آن واحد بشورای سازمان بین المللی هواپیمائی کشوری نیز ارسال‌شود طرف متعاهدیکه اخطار خاتمه موافقت نامه‌رادریافت کرده است به‌آن پاسخ وصول خواهد دادودرصورت عدم اعلام وصول اخطار مذکور ١٤ روز پس از تاریخ وصول از طرف شورای سازمان بین المللی هواپیمائی کشوری بطرف متعاهد دیگر وصول یافته تلقی خواهدشد

ماده ۱٥ — موافقت نامه فعلی‌و کلیه قرارداد های مربوط به آن در سازمان بین‌المللی هواپیمائی کشوری بثبت خواهد رسید

ماده ۱٦ -- دولت شاهنشاهی ایران تصویب این موافقتنامه‌را ازطرف مجلسین ایران‌بدولت سوئد اعلام خواهد داشت و دولت سوئد در تاریخ ابلاغ اعلامیه مذکور ازطرف دولت شاهنشاهی این‌موافقت نامه را قطعی‌وقابل اجراء تلقی خواهدنمود

برای تأیید مراتب بالا نمایندگان تام الاختیار امضاء کننده زیرین که ازطرف‌دول متبوع‌خوددارای اختیارنامه هستند این قرارداد را امضاء وبمهر خود ممهور نمودند

این قرارداد در تاریخ ۳۱ اکتبر ۱۹٤۹ (۹ -۸- ۱۳۲۸) در تهران در سه نسخه بزبان های فارسی سوئدی وانگلیسی که‌هرسه‌متن متساویاً معتبر میباشد بامضاء رسید

از طرف دولت شاهنشاهی ایران
علی اصغر حکمت
از طرف دولت سوئد
ادنر

ضمیمه موافقتنامه هواپیمائی کشوری بین دولت شاهنشاهی ایران ودولت سوئد

برنامه پرواز

۱ - خطوط هوائی که توسط مؤسسه‌یامؤسسات هواپیمائی معینه ازطرف دولت شاهنشاهی‌ایران‌مورد استفاده قرار خواهدگرفت

ازتهران و یا آبادان از طریق نقاط واقعه در خاور نزدیك وخاور میانه واروپا الی‌استکهلم‌ونقاط ماوراء آن وبالعکس

۲ - خطوط هوائی که توسط مؤسسه‌یامؤسسات هواپیمائی معینه‌ازطرف دولت‌سوئد مورداستفاده‌قرار خواهدگرفت

از استکهلم از طریق نقاط واقعه در اروپا و خاور نزدیك وخاورمیانه الی تهران ویاآبادان ونقاط ماوراء آن وبالعکس

موافقت نامه راجع‌سرویسهای حمل ونقل‌هوائی بازرگانی منعقده بین دولت شاهنشاهی ایران‌ودولت سوئد که مشتمل‌بریك‌مقدمه و۱٦ ماده ویك‌ضمیمه‌است درجلسه روز چهارشنبه ۱۷-۸-۱۳۲۹ بتصویب مجلس سنا رسید

رئیس مجلس‌سنا - سیدحسن تقی‌زاده

لایحه قانونی تصویب موافقتنامه راجع‌بسرویس های حمل و نقل هوائی بازرگانی منعقده بین دولت ایران ودولت هلند که بتصویب مجلس سنا رسیده و برای تصویب مجلس شورایملی فرستاده‌شده‌است

ریاست محترم مجلس شورایملی

قانون‌تصویب موافقتنامه راجع بسرویسهای‌حمل ونقل هوائی بازرگانی منعقده بین‌دولت ایران‌ودولت هلند که درجلسه روزچهارشنبه ۱۷ آبانماه یکهزار و سیصدو بیست‌ونه بتصویب‌مجلس‌سنا رسیده‌است منضماً ارسال میشود

رئیس مجلس سنا — سیدحسن‌تقی‌زاده

تصویب موافقتنامه راجع بسرویسهای حمل‌ونقل هوائی بازرگانی منعقده بین‌دولت شاهنشاهی ایران ودولت هلند

ماده واحده — مجلس سنا موافقتنامه راجع به سرویسهای حمل ونقل هوائی بازرگانی منعقده بین ایران‌وهلندرا که درتاریخ‌نهم‌آبانماه۱۳۲۸ درطهران بامضاء رسیده تصویب مینماید.

این قانون که مشتمل بریك‌مقدمه وشانزده ماده ویك ضمیمه است درجلسه روز ٤شنبه هفدهم آبانماه یکهزار وسیصد وبیست‌ونه بتصویب مجلس‌سنارسید

رئیس مجلس سنا - سید حسن تقی‌زاده

متن موافقتنامه
بین‌دولت شاهنشاهی ایران و دولت پادشاهی هلند
راجع بسرویسهای حمل ونقل هوائی بازرگانی
مابین دو کشور وماوراء آنها

نظر باینکه :

اعلیحضرت همایون شاهنشاه ایران
و
علیا حضرت ملکه هلند

مایل هستند بمنظور برقراری وبکار انداختن سرویسهای هوائی بازرگانی مابین کشور های خود وماوراء آنها موافقتنامه منعقد نمایند لذا نمایندگان تام‌الاختیار خودرا بدین منظور بشرح زیرین تعیین نمودند :

اعلیحضرت شاهنشاه ایران — جناب آقای علی اصغر حکمت وزیر امور خارجه

علیاحضرت ملکه هلند — جناب‌آقای وسپه‌موانتن وزیرمختار ونماینده فوق‌العاده

نمایندگان مزبور پس‌از آنکه اختیارنامه های کامل خودرا که صحیح ومعتبر بود مبادله نمودند در موارد ذیل‌موافقت حاصل کردند

مقدمه

دراین موافقتنامه مقصود ازبعضی اصطلاحات و عبارات مستعمله بشرحی‌است که درزیر ذکرشد مگر اینکه خلاف‌آن مستفاد شود

الف — مقصوداز «مقامات هواپیمائی» درمورد ایران اداره کل هواپیمائی کشوری‌وهرشخص‌یاهیئتی است که متصدی وظایف فعلی آن اداره یا وظایف مشابه گردد و در مورد هلند مدیر کل هواپیمائی کشوری وهر شخص یاهیئتی‌است که‌متصدی وظائف فعلی‌آن یاوظائف مشابه گردد

ب — مقصود از « قرارداد هواپیمائی کشوری بین‌المللی» قرار دادی است که در تاریخ ۷دسامبر ۱۹٤٤ برای‌امضا درشیکاگو حاضرشده‌بود

ج — مقصود از «قلمرو» و «سرویس حمل‌ونقل هوائی» و «سرویس حمل‌ونقل هوائی بین‌المللی» و «مؤسسه هواپیمائی» و «فرود آمدن بمنظور غیراز حمل و نقل» همانست که درمواد ۲و۹۶ قرارداد هواپیمائی کشوری بین‌المللی تصریح گردیده

ماده۱ — بارعایت مقررات این‌موافقتنامه هریك از طرفین متعاهدین بمؤسسه یا مؤسسات هواپیمائی که‌از طرف متعاهد دیگر تعیین‌شده اجازه میدهد که بمنظور بکار انداختن سرویسهای مورد موافقت از فراز قلمرو خود پرواز ترانزیتی انجام دهدیا درآن قلمرو در نقاطی که دربرنامه پرواز ضمیمه پیش‌بینی شده بمنظور غیراز حمل‌ونقل ویابمنظور پیاده‌یاسوار کردن محمولات بین‌المللی ازمسافر وبار ومحمولات پستی فرود آید.

ماده ۲ ـ الف ـ هر یك ازطرفین متعاهدین بمنظوربهره‌برداری طبق این موافقتنامه در خطوط مذکور دربرنامهٔ پروازضمیمه یك‌یاچندمؤسسه هوا ـ پیمائی‌خودرا کتباًبطرف متعاهد دیگرمعرفی خواهد نمودطرف‌متعاهددیگر بمحض‌دریافت‌معرفی‌نامه‌بارعایت مفاد ماده۳ این‌موافقتنامه بمؤسسه یامؤسسات معرفی شده بدون تأخیر اجازه بهره برداری اعطاء خواهد نمود مشروط براینکه‌درصورت لزوم‌مؤسسات‌هواپیمائی معرفی شده مقامات صلاحیتدار هواپیمائی طرفی که حقوق مذکور رااعطاء مینماید قانع کنند که قابلیت انجام شرایطی راکه طبق‌قوانین ومقررات آنطرف برای عملیات مؤسسات‌هواپیمائی بازرگانی مقرراست دارا هستند. هر مؤسسه هواپیمائی که بدین ترتیب تعیین واجازه بهره‌برداری تحصیل‌نموده هرموقعی که بخواهد میتواند در سرویسهای موردموافقت شروع‌به بهره‌برداری کند.

ب — نیز مقرر است که مبادرت باین اقدام در مناطق جنك یامناطقی که تحت‌اشغال نظامی یانواحی مربوط بآنست‌باید بااجازه‌وموافقت مقامات‌صلاحیتدار نظامی بعمل‌آید

ماده۳ ـ الف ـ در هر مورد که یکی‌از طرفین متعاهدین قانع‌نشود که مالکیت یاتسلط ونفوذ طرف دیگر یا اتباع اونسبت بمؤسسه یامؤسسات هواپیمائی که‌معرفی کرده‌محرز است میتواند از اعطاء حقوق مصرحه‌درماده۱ این‌موافقتنامه‌خودداری کندیاآن‌حقوق راتعلیق ونقض‌نماید یاشرایطی راکه‌لازم میداندبرای استفاده مؤسسه‌یامؤسسات از آنحقوق‌وضع کند

ب ـ همچنین هریك ازطرفین متعاهدین‌در هر مورد که مؤسسه یامؤسسات هواپیمائی‌طرف متعاهد دیگر مطابق مواد ۱۱ و۱۳ قرارداد بین‌المللی‌هوا پیمائی کشوری بصورت قعلی رفتار نکند ویاشرایطی راکه دراین موافقتنامه مصرح است مرعی نداردحق خواهد داشت استفاده مؤسسهٔ یا مؤسسات هواپیمائی تعیین شده‌را ازحقوق مصرحه در ماده۱ این‌موافقت نامه تعلیق نماید یا شرایطی راکه مقتضی بداندبرای استفاده مؤسسه یا مؤسسات هواپیمائی از آن حقوق وضع کند

این عمل یك جانبه اجرا نخواهدشد مگراینکه قبلا تصمیم طرف متعاهد بطرف دیگر ابلاغ شود وبین مقامات هواپیمائی طرفین تا مدت‌بیست وهشت روزبعد ازتاریخ‌ابلاغ‌مذکور توافقی‌حاصل‌نشده‌باشد

ماده ٤ ـ هیچیك‌از مقررات‌این موافقتنامه‌نباید چنین تعبیر شود که حقوق اختصاصی‌وانحصاری‌بطرف متعاهد دیگر یامؤسسات هواپیمائی آن‌اعطاء شده ونسبت بمؤسسات هواپیمائی‌هر کشور دیگری‌استثناء یا تبعیض بعمل آمده است

ماده ٥ ـ مفاد این‌موافقتنامه بمؤسسه‌هواپیمائی یکی از طرفین حق نمیدهد که درداخل خاك طرف متعاهد دیگر از یك نقطه بنقطه دیگر مسافر و بار یا محمولات پستی با دریافت کرایه یاحق‌الزحمه‌برای حمل قبول نماید و مفاد مزبور نباید باین منظور تعبیر گردد

ماده ٦ ـ برای مؤسسات هواپیمائی که بوسیله طرفین متعاهدتین معین شده اند تسهیلات عادلانه و متساوی بعمل خواهد آمد تاسرویسهای‌مورد موافقت را درخطوط‌هوائی‌مشخصه‌بین‌قلمرو طرفین و ماوراء آنها را بکار اندازد مؤسسات‌معینه هواپیمائی هریك از طرفین متعاهدین باید در موقع بکار انداختن سرویسهای مورد موافقت منافع مؤسسه یا مؤسسات هواپیمائی طرف متعاهد دیگر راملحوظ دارند تاثیر نامطلوبی در جریان امور سرویسهائیکه طرف اخیر الذکر در تمام یاقسمتی از همان خطوط دایر نموده حاصل نشود

ماده ۷ ـ سرویسهای‌مورد موافقت که ازطرف مؤسسات هواپیمائی معینه طرفین متعاهدتین بر قرار میشود باید کاملا با احتیاجات‌عمومی برای حمل‌ونقل در خطوط معینه منطبق گردد و هدف اصلی آنها فراهم نمودن ظرفیتی (با ضریب بار) باشد متناسب بااحتیاجات کنونی‌واحتیاجاتی که معمولا برای آتیه پیش بینی‌میشود ازلحاظ حمل ونقل‌مسافر وبار ومحمولات پستی بین قلمرو طرف متعاهدی که مؤسسه یامؤسسات هواپیمائی راتعیین نموده‌وقلمروی که مقصد نهائی حمل ونقل است فراهم نمودن و وسائل‌حمل‌مسافر وباروومحمولات پستی‌ازلحاظ پیاده‌و سوار کردن آنها درنقاطی واقع در خطوط مشخصه در قلمرو دولی غیر ازدولتی که مؤسسه یا مؤسسات هوا پیمائی را تعیین نموده است طبق اصول کلی ذیل مربوط بظرفیت باید انجام گیرد

الف — احتیاجات حمل‌ونقل بین کشورمبداء و مقصد

ب ـ احتیاجات پرواز سر تاسری

ج ـ احتیاجات حمل و نقل نواحی که خطوط هوائی ازآن عبور میکندبارعایت مصالح سرویسهای محلی‌وناحیه‌ای.

ماده ۸ ـ تعرفه‌هائیکه برای‌هریك‌ازسرویسهای مورد موافقت وضع میشود باید عادلانه باشدومیزان آن بارعایت کلیه عواملمربوطه ازجمله صرفه‌جوئی در عمل ونفع عادلانهٔ و اختلاف وخصوصیات سرویسها (از قبیل میزان سرعت و وسائل راحتی مسافرین) و تعرفه‌هائیکه از طرف‌مؤسسات هواپیمائی دیگر درهر قسمت ازمسیر وضع‌شده‌تعیین شود تعرفه‌ها باید نسبت بهرمسیر درصورت امکان بین مؤسسات هواپیمائی طرفین متعاهدین پس‌از مشورت با مؤسسات هواپیمائی دیگر که‌درهمان مسیر یا در قسمتی از آن‌عمل مینماید تعیین گردد اینگونه موافقت ها در تعیین تعرفه درصورت امکان بوسیله انجمن بین‌المللی حمل‌ونقل هوائی انجام میگیرد.

نرخهائی که بدین ترتیب‌معین میشوند بایستی‌برای موافقت مقامات هواپیمائی طرفین متعاهدین ارسال شوند وپس‌از سی‌روز از تاریخ دریافت آنها قابل اجرا خواهد بود مگراینکه یکی‌ازآن مقامات عدم موافقت خود اعلام کند

ماده۹ ـ مواد۱۰ — ۲٤ — ۳۱ — ۳۲ — ۳۳ ۳٥ قرارداد بین‌المللی هواپیمائی کشوری بصورت فعلی آنها بمنزله جزء لاینفك‌این موافقتنامه درمورد هر یك از طرفین متعاهدین‌طی‌مدت‌اعتبار این‌موافقت نامه لازم الاجراء خواهد بود مگر اینکه طرفین متعاهدین که قرارداد مذکور را امضاء نموده‌اند نسبت بمواد مذکور اصلاحاتی را که طبق ماده ۹٤ آن قرارداد بموقع اجرا گذارده خواهد شدتصویب نمایند ودر اینصورت موادی که باین ترتیب اصلاح شده نسبت بطرفین‌متعاهدین‌درمدت اعتبار این‌موافقت نامه لازم الاجراء خواهد بود

ماده ۱۰ ـمقامات صلاحیتدار هواپیمائی هریك از طرفین متعاهدین درصورت‌تقاضای مقامات‌صلاحیت دار هواپیمائی طرف متعاهد دیگر اطلاعات‌وآماری که معمولا مورد لزوم و مربوط باشد بتعداد و ظرفیت سرویسهای مورد موافقت و حمل‌ونقل هائی که‌توسط مؤسسه یا مؤسسات هواپیمائی‌معینه خوددرسرویسهای هوائی بمقصد نقاطی‌درقلمرو طرف دیگر یاازنقاطی در قلمرو طرف مزبور یا از راه آن قلمرو انجام شده است همچنین اطلاعاتی راجع بمبداء ومقصدحمل ونقلهای مزبور تهیه و تسلیم خواهند نمود. این اطلاعات و آمار نباید از آنچه که معمولا شورای سازمان بین‌المللی‌هواپیمائی کشوری‌از کشورهامطالبه مینماید تجاوز کند.

ماده۱۱ ـ الف‌ـهرگاه یکی‌ازطرفین‌متعاهدین مقتضی بداند که شرایط موافقتنامه‌را تغییردهدمیتواند تقاضای مشورت بین مقامات رسمی هواپیمائی طرفین متعاهدین را بنماید واین مشورت در ظرف شصت روز از تاریخ تقاضا شروع خواهد شد و هرموقع که مقامات رسمی مذکور باتغییر این موافقتنامه توافق نظر حاصل نمودند تغییر مزبور پس‌از آنکه‌بوسیله مبادله یادداشتهائی از مجرای سیاسی تأیید گردید بموقع اجرا گذارده خواهد شد این تغییر بایستی بلافاصله باطلاع شورای‌سازمان بین‌المللی‌هواپیمائی کشوری برسد

ب — تغییراتی که یك کشور متعاهددرخطوط هوائی معینه میدهد ویا نقاطی ازآن خطوط حذف می‌نماید وهمچنین تغییر هریك ویاکلیه پرواز ها به استثنای تغییرنقاطی درقلمرو متعاهد دیگر که‌هواپیما های مؤسسه یا مؤسسات هواپیمائی معینه در آن‌فرود میآیند تغییر این موافقت نامه محسوب نخواهدشدلذا مقامات هواپیمائی هریك از طرفین متعاهدین‌میتواند بتنهائی تغییرات مذکور را بدهدو یا نقاطی‌راحذف نماید مشروط بر آنکه حذف نقاط ویاتغییرات‌رابدون تأخیر باطلاع مقامات هواپیمائی طرف متعاهد دیگر برساند

ماده ۱۲ ـ در صورتیکه نسبت بتفسیریا اجرای این موافقت نامه اختلافی بین طرفین متعاهدین روی دهد طرفین در وهله اول کوشش خواهند نمود که

آنرا بوسیله مذاکره مستقیم بین خود حل و فصل نمایند هرگاه باینوسیله‌رفع‌اختلاف مزبورمیسر نگردد بحکمیت شخص‌یاهیئتی که‌با توافق‌نظر طرفین‌تعیین شده باشد ارجاع خواهد گردید اگر با ارجاع امر بحکمیت موافقت نظر حاصل نشود یا پس‌ازموافقت باارجاع امر بحکمیت نسبت بتشکیل آن بین‌طرفین مزبور اتفاق نظر حاصل نگردد هریك از طرفین متعاهدین می‌تواند موضوع مورد اختلاف را برای صدور رأی بمحکمه‌ای که صلاحیت اخذ تصمیم دارد و ممکن است‌در سازمان‌بین المللی هواپیمائی کشوری تأسیس گرددارجاع کندوررصورتی که‌چنین‌محکمه‌ای وجود نداشته باشد بشورای سازمان مزبور و درغیر این صورت بدیوان داوری بین المللی ارجاع نماید طرفین متعاهدین تعهد می‌نمایند طبق رأیی که‌بترتیب مقرر در این ماده صادر خواهد گردید عمل کننده هرگاه و مادام که‌هریك ازطرفین‌متعاهدین‌بامؤسسات هواپیمائی معینه آن طبق رأیی که بموجب این ماده صادر شود عمل ننماید طرف متعاهد دیگر می‌تواند هرگونه حقوقی را که طبق این موافقتنامه بطرف متعاهد مستنکف یا بمؤسسه یا مؤسسات هواپیمائی مستنکف متعلق به آن اعطاء نموده محدود یا معلق یا نقض نماید.

ماده۱۳ـدرصورتی که یك قرارداد یاموافقتنامه عمومی چندجانبه‌راجع‌بحقوق‌مربوط‌بحمل‌ونقل‌سرویس های هوائی منظم‌بین‌المللی نسبت‌بهردو کشورمتعاهد بموقع اجرا درآید موافقتنامه فعلی بطوری اصلاح خواهد شد که بامقررات قرارداد باموافقتنامه مزبور منطبق گردد.

ماده ۱٤ـ این موافقتنامه یکسال پس از تاریخ وصول اخطار خاتمه دادن بوسیله یکی از طرفین متعاهدین خاتمه‌خواهدیافت مگراینکه اخطارمذکور قبل از انقضای مدت یکسال با موافقت طرفین پس گرفته‌شوداین‌اخطارباید‌درآن واحد بشورای‌سازمان بین المللی‌هواپیمائی کشوری نیز ارسال شودطرف متعاهدیکه اخطارخاتمه موافقت‌نامه رادریافت کرده است بآن پاسخ وصول خواهد داد و درصورت عدم اعلام وصول اخطار مذکور چهارده روز پس‌ازتاریخ وصول‌از طرف شورای سازمان بین المللی‌هواپیمائی کشوری بطرف متعاهد دیگر وصول یافته تلقی خواهد شد.

ماده ۱٥ — موافقت‌نامه‌فعلی و کلیهٔ‌قراردادهای مربوط‌بآن در سازمان بین‌المللی هواپیمائی کشوری بثبت خواهد رسید.

ماده ۱٦ — این موافقت‌نامه در تاریخ مبادله یادداشت بین طرفین متعاهدین مبنی بر تصویب آن‌از طرف مجلسین ایران بموردا‌جرا گزارده‌خواهدشد.

برای تأیید مراتب بالا نمایندگان‌تام الاختیار امضاء کننده ذیل (که از طرف دول متبوع خود دارای اختیار نامه می‌باشند) این موافقت‌نامه‌را امضاء و بمهر خود ممهور نمودند.

این موافقت نامه در تاریخ سی‌و یکم اکتبر ۱۹٤۹(۹ر۸ر۱۳۲۸) درتهران در سه نسخه‌بزبان های فارسی و هلندی وانگلیسی که‌نسخه انگلیسی‌آن معتبر می‌باشد تنظیم گردید.

از طرف دولت‌شاهنشاهی‌ایران‌ـعلی‌اصغرحکمت

ازطرف دولت پادشاهی‌هلند‌ـو.ب. مونتن

برنامهٔ پرواز

۱ — خطوط هوائی که بوسیلهٔ‌مؤسسه‌یامؤسسات هواپیمائی معینه‌ازسردولت شاهنشاهی ایران مورد استفاده قرار خواهدگرفت

از تهران و یاآبادان ازراه نقاط واقعه درخاور میانه وخاور نزدیك و اروپا بنقطه یا نقاطی درهلندو ماوراءآن وبالعکس

۲ — خطوط هوائی که وسیله موسسه یاموسسات هواپیمائی معینه از طرف دولت پادشاهی‌هلند مورد استفاده قرارخواهدگرفت

الف — ازآمستردام به باتاویا — ازراه ایران (با توقف احتمالی در آبادان) و نقاط ماوراء آن و بالعکس

ب از آمستردام — روم استانبول (آنکارا) بغداد الی طهران از طهران بنقاط ماوراء آن و بالعکس

ج ـ از آمستردام‌ـ ازراه نقاط فیمابین‌الی بغداد و یا بصره و از آنجا بآبادان و نقاط ماوراء آن و بالعکس

د‌ـاز آمستردام‌ـ زوریخ یا ژنو تارم و از آنجا ازراه نقاط واقعه‌در خاورنزدیك‌تابه‌طهران‌و بالعکس

موافقت‌نامه راجع بسرویسهای حمل‌ونقل‌هوائی بازرگانی منعقده بین دولت شاهنشاهی ایران‌ودولت هلند که مشتمل بریك‌مقدمه‌و۱٦ ماده ویك‌ضمیمه‌است در جلسه روز ٤ شنبه هفدهم آبانماه یکهزار وسیصد وبنجاه‌ونه بتصویب مجلس‌سنا رسید

شماره۱٥۳۳ ٭٭٭ ۲۹ر۸ر۲٤

رئیس‌مجلس‌سنا‌ـسیدحسن تقی‌زاده

لایحه قانونی‌اجازه الحاق دولت ایران بقرارداد بین المللی جلوگیری از کشتار جمعی که بتصویب مجلس سنا رسیده برای تصویب مجلس شورایملی فرستاده شده است:

ریاست محترم مجلس شورایملی

لایحه قانونی‌اجازه الحاق دولت ایران‌بقرارداد بین المللی جلوگیری از کشتار جمعی که درجلسه‌روز چهارشنبه ۱۷ آبانماه ۱۳۲۹ بتصویب مجلس سنا رسیده است بضمیمه ارسال میشود

رئیس مجلس سنا ـ سیدحسن تقی‌زاده

قانون

اجازه الحاق دولت ایران بقرار داد بین‌المللی جلوگیری از کشتار جمعی

ماده واحده — مجلس سنا قانون اجازه‌الحاق دولت ایران را بقرار داد بین المللی جلوگیری از کشتار جمعی (ژنوسید) مورخ ۹ دسامبر ۱۹٤۸ که در تاریخ ۱۷ آذر ماه یکهزار وسیصدوبیست و هشت‌از طرف نماینده دولت شاهنشاهی بامضاءرسیده است تصویب مینماید

این قانون که مشتمل بریك مقدمه و ۱۹ ماده است درجلسه‌روزچهارشنبه ۱۷ـ۸ـ۲۹ بتصویب‌مجلس سنا رسید.

رئیس مجلس سنا ـ سید حسن‌تقی زاده

متن قرارداد راجع بجلوگیری از کشتار جمعی و مجازات آن

مجمع عمومی متن قرار داد ضمیمه مربوط به جلوگیری از کشتار جمعی (ژنوسید) را تصویب و بموجب‌ماده۱۱ همان قرارداد آن‌را برای امضاء و تصویب‌والحاق دودستور دولت‌میگذارد قرار برای جلوگیری از کشتارجمعی(ژنوسید)

طرفهای متعاهد باورنظر گرفتن اینکه مجمع عمومی سازمان ملل متحد بوسیله قطعنامه‌شماره (۱) ۸٦مورخ۱۱دسامبر۱۹٤٦ خوداعلام داشته که‌کشتار جمعی (ژنوسید) جنایتی است که‌نسبت بحقوق بین‌المللی ارتکاب میشود وبرخلاف روح ومقصدسازمان ملل بوده ودنیای متمدن چنین عملی را محکوم‌می کند وباذعان باینکه در تمام دوره‌های تاریخی این عمل خسارات بسیاری بعالم انسانیت وارد ساخته است وبا اطمینان باینکه برای رهائی عالم انسانیت از چنین بلیه‌وحشتناك‌همکاری بین‌المللی‌ضروریت‌دارد در مراتب ذیل موافقت حاصل نمودند

ماده‌اول — طرحهای متعاهد تصدیق و تأیید می‌کاندکه(ژنوسید) اعم ازاینکه در موقع صلح صورت گیرد یاجنك بموجب حقوق بین‌المللی‌جنایت محسوب میشود و تعهد میکنند ازآن جلوگیری کرده و مورد مجازات قرار دهند

ماده دوم — در قرار داد فعلی مفهوم کلمه (ژنوسید) یکی از اعمال مشروحه ذیل است که بنیت نابودی تمام یاقسمتی ازگروه ملی وقومی ونژادی و یامذهبی ارتکاب گردد ازاینقرار :

۱ ـ قتل اعضاء آن گروه

۲ ـ صدمه شدیدنسبت بسلامت جسمی‌ویاروحی افرادآنگروه

۳ ـ قرار داد عمدی گروه در معرض وضعیات زندگانی نامناسبی که منتهی بزوال قوای‌جسمی کلی یاجزئی آن بشود

٤ ـ اقداماتیکه بمنظور جلوگیری از توالد و تناسل آن‌گروه صورت‌گیرد

٥ — انتقال اجباری اطفال آن گروه به گروه دیگر .

ماده سوم ـ اعمال ذیل مجازات خواهدشد :

۱ ـ (ژنوسید) کشتار جمعی .

۲ ـ تبانی بمنظور ارتکاب ژنوسید

۳ ـ تحریك مستقیم‌وعلنی برای ارتکاب‌ژنوسید

٤ ـ شروع بارتکاب بژنوسید

٥ ـ شرکت در جرم ژنوسید

ماده چهارم ـ اشخاصی که مرتکب ژنوسیدو یا اعمال مشروحه درماده سوم شوند اعم ازاینکه‌اعضاء حکومت یا مستخدمین دولت ویا اشخاص عادی باشند مجازات خواهند شد

ماده پنجم — طرفهای متعاهد ملتزم میشوند که برطبق قوانین اساسی مربوط خود تدابیرقانونی لازم برای تأمین اجرای مقررات این قرارداد اتخاذ نمایند ومخصوصاً کیفر های مؤثر در باره مرتکبین ژنوسید یا یکی دیگر از اعمال مشروحه درماده سوم را درنظر بگیرند

ماده ششم ـ اشخاص متهم بارتکاب ژنوسید یا یکی از اعمال دیگر مشروحه در ماده ۳ بدادگاه های صالح کشوری که جرم درآنجا ارتکاب شده ویا بدادگاههای کیفری بین‌المللی که طرفهای متعاهد صلاحیت آنرا شناخته باشند جلب خواهندشد

ماده هفتم ـ عمل ژنوسید واعمال دیگر مذکور

در ماده ۳ از لحاظ استرداد مجرمین جرم سیاسی محسوب نمیشود در این قبیل موارد طرفهای متعاهد تعهد میکنند طبق قوانین کشور خود وقرار دادهای موجوده استرداد موافقت نمایند.

ماده هشتم - هر یك از متعاهدین میتوانند از مراجع صلاحیتدار سازمان ملل بخواهد که بر طبق منشور ملل متحد برای جلوگیری ومجازات ژنوسید یا اعمال دیگر مذکور در ماده ۳ اقدامات مقتضی بعمل آورد.

ماده نهم - اختلافات حاصله میان متعاهدین در خصوص تفسیر وتطبیق یا اجرای این قرارداد منجمله اختلافات راجع بمسئولیت یك دولت در مورد عمل ژنوسید یااعمال دیگر مذکور در ماده ۳ بتقاضای یکی ازطرفین اختلاف بدیوان بین‌المللی دادگستری رجوع میشود.

ماده دهم - این قرارداد که متن های چینی و انگلیسی و فرانسه و روسی اسپانیولی آن متساویاً معتبر شناخته می شود تاریخ ۹ دسامبر ۱۹۴۸ را خواهد داشت.

ماده یازدهم - این قرار داد تا ۳۱ دسامبر ۱۹۴۹ برای امضای اعضای سازمان ملل متحد وهر دولت غیر عضویکه مجمع عمومی در این‌خصوص از آن دعوت کرده باشد آماده خواهد بود این‌قرارداد بتصویب رسیده ونسخ مصوب آن بدبیر کل سازمان ملل‌متحد تسلیم‌خواهد گردید.

از تاریخ‌اول ژانویه ۱۹۵۰ هرعضو سازمان‌ملل‌یا هردولت غیر عضو که‌بشرح بالا ازآن‌دعوت‌شده‌باشد میتواند باین قرارداد ملحق‌شود.

اسناد الحاق نیزبدبیر خانه‌کل سازمان ملل‌متحد تسلیم خواهد گردید.

ماده دوازدهم- هردولت متعاهدی‌درهرموقع‌می تواند بااعلام بدبیر کل سازمان ملل متحد مقررات این قرارداد را بکشور ها یایك کشوری که امور خارجی مربوط بآن را عهده داراست شامل‌نماید.

ماده سیزدهم — همینکه بیست سند تصویب‌یا اسناد الحاق بدبیر کل سازمان برسد صورتمجلسی در این باب ازطرف او تنظیم شده و رونوشت آن صورتمجلس را برای تمام اعضاء ملل متحد ودول‌غیر عضو مذکور درماده ۱۱ خواهد فرستاد.

این قرارداد پس از نود روز از تاریخ تسلیم بیستمین سند مصوب یا اسناد الحاق بموقع اجراء گذاشته خواهدشد.

هر تصویب یاالحاقیکه بعدازآن تاریخ‌صورت گیرد نود روزپس‌از تسلیم‌سند تصویب یاالحاق‌معتبر خواهد بود.

ماده‌چهاردهم- مدت قرارداد از تاریخ اجرای آن دهسال خواهد بودپس از پایان مدت مزبور نیز مادام که طرفهای‌متعاهد لااقل شش ماه قبل ازانقضاء آنرا فسخ‌ننموده‌اند پنجسال به پنجسال‌خودبخودتمدید خواهد شد.

فسخ قرار داد مزبور کتباً اعلام و بعنوان دبیر کل سازمان ملل متحد ارسال خواهد گردید.

ماده پانزدهم- هرگاه براثر فسخ این قرارداد عده متعاهدین بکمتر از شانزده برسد قرار داد مزبور از تاریخ آخرین اعلام فسخ واز درجه اعتبار ساقط میگردد.

ماده شانزدهم — هریك از متعاهدین در هر موقع حق دارد بوسیله اعلام کتبی بدبیر کل سازمان ملل متحد تجدید نظر در این قرار داد را تقاضا نماید.

مجمع‌عمومی درباره این تقاضابنحو مقتضی‌تدابیر لازم اتخاذ خواهد کرد.

ماده هفدهم - دبیر کل سازمان ملل متحدمراتب ذیل را بکشورهای عضو سازمان ودولتهای‌غیر عضو مذکوره درماده ۱۱ اعلام خواهد کرد.

الف - امضا ها وتصویبها والحاقهائیکه‌بمنظور اجرای ماده ۱۱ بدبیر کل واصل گردد

ب - اعلام هائیکه دراجرای ماده ۱۲ میرسد

پ - تاریخیکه این قرار داد بموجب ماده ۱۳ بموقع اجرا گذارده میشود.

ت - اعلام فسخ‌قرارداد بموجب ماده ۱۴

ث - الغاء قرارداد بموجب‌ماده ۱۵

ج - اعلام‌هائیکه بموجب‌ماده ۱۶ دریافت گردد.

ماده هیجدهم - نسخه اصلی این قرارداد در بایگانی سازمان ملل متحد ضبط خواهد گردید یك نسخه مصدق برای هر یك از اعضای سازمان ملل متحد و دول غیر عضو مذکور در ماده یازده فرستاده خواهد شد.

ماده نوزدهم - این قرارداد ازطرف دبیر کل سازمان ملل متحد در تاریخ اجراء بثبت‌خواهد رسید

قرارداد جلوگیری از کشتار جمعی که مشتمل‌بر یك مقدمه و ۱۹ ماده است در جلسه روز چهارشنبه هفدهم آبان ماه یکهزار وسیصدوبیست و نه بتصویب مجلس سنارسید

رئیس مجلس‌سنا - سیدحسن تقی‌زاده

گزارش کمیسیونها شماره۵بتاریخ ۲۱ر۹ر۲۹

گزارش از کمیسیون بهداری بمجلس شورایملی

کمیسیون بهداری باحضور آقای وزیربهداری لایحه دولت راجع بداروهای اختصاصی را که‌فوریت آن بتصویب مجلس شورای ملی رسیده بود مورد رسیدگی قرارداد و مواد پیشنهادی را با اصلاحاتی بشرح زیرتصویب‌واینك گزارش آن‌را برای‌تصویب قطعی تقدیم مجلس شورایملی مینماید:

ماده ۱ - داروی اختصاصی داروئی است که بطور ساده‌ویا از اختلاط چندمواد داروئی ویاترکیب چنداروو درنتیجه ابداع‌شخص ویااشخاص صلاحیتدار ساخته شده باشد. داروی مزبور باید دارای نام و فرمول معین وعلامت‌صنعتی باشد که درایران و کشور مبداء (در دفترثبت علائم ونشانها) به‌ثبت‌رسیده باشد

ماده۲ - ورود داروهای‌اختصاصی وهمچنین‌ساختن آن درداخله کشور منوط بشرائط زیراست:

الف - ورود داروی اختصاصی مستلزم اخذ پروانه ازطرف وارد کننده از کمیسیون نظارت بر داروهای اختصاصی که وزارت‌بهداری میباشد.

ب - وارد کننده باید یا خود دارای صلاحیت فنی (پزشك یا داروساز) بوده ویا کارمند فنی‌لازم در اختیار داشته باشد.

ج - توزیع کننده باید حق اشتغال بحرفه دارو سازی داشته وپروانه توزیع اخذنماید.

ماده ۳ - اشخاصیکه صلاحیت ساختن داروی اختصاصی رادر داخله کشور دارند عبارتند از دارو سازانیکه دوره‌تحصیل مدرسه یا دانشکده داروسازی ایران و یا خارجه را طی نموده واجازه اشتغال باین حرفه‌را داشته‌باشند واقلا سه‌سال پس‌ازختم تحصیلات عملا داروسازی کرده باشند. دورهٔخدمت وظیفه‌جزء این‌دوره محسوب نخواهدشد.

ماده ۴ -شرائط مربوط بصلاحیت وارد کنندگان‌وهمچنین شرائط ورودداروی‌اختصاصی‌وساختن‌داروی‌اختصاصی وتعیین‌بهای‌مناسب‌ویکنواخت‌درتمام کشورو‌الصاق‌تمبر کنترول بهداری‌را کمیسیونی که‌درروزارت‌بهداری‌باحضور نماینده وزارت اقتصاد ملی بنام کمیسیون (نظارت دارو های اختصاصی) تشکیل میشود تعیین وپس از تصویب وزیر بهداری اجرا میشود.

تبصره — آئین‌نامه وانتخاب اعضاء کمیسیون و وظایف‌آنان بتصویب کمیسیون بهداری‌مجلس شورای ملی‌ومجلس سناخواهدرسید.

ماده۵ - حق‌استفاده امتیاز ازداروی اختصاصی ساخته‌شده در داخله کشور ازتاریخ صدور پروانه برای سازنده‌آن ۱۵سال است ودراثنای مدت‌امتیاز ازطرف سازنده یا ورثه او درصورتی قابل‌انتقال است که‌منتقل الیه نیز دارای همان صلاحیت سازنده اول باشد وپس‌از انقضاء مدت ۱۵سال حق امتیاز داروی اختصاصی‌بخودی‌خود ملغی‌است.

تبصره - وراث یا ورثه سازنده‌داروی اختصاصی نیز درصورتی ازحق‌ساختن دارومیتواند استفاده کنند که‌همان صلاحیت سازنده‌را دارا باشند در اینصورت کمیسیون مذکور درماده۴ بایدبدواً صلاحیت‌ورثه‌را تصدیق نماید ودرغیر اینصورت امتیاز لغو خواهدشد

ماده ۶ - کلیه دارندگان دارو های اختصاصی اعم ازاینکه ازخارجه واردشده ویادرداخله کشور تا حال‌ساخته‌شده باشد وهمچنین‌کلیه‌اشخاصیکه درداخله کشورتاحال‌داروی‌اختصاصی‌ورواج‌داده‌اند بایدپس‌از انتشار آگهی ازطرف وزارت بهداری درظرف‌مدت ششماه بکمیسیون نامبرده در ماده۴ مراجعه نموده و پروانه اخذ نمایند والا پس‌ازگذشتن مدت مذکور ساختن وفروش اینگونه داروها ممنوع وآنچه بدون پروانه است‌ضبط ومعدوم خواهد شد.

ماده۷ - چنانچه داروی اختصاصی که در بازار بفروش میرسد اعم از داخله یاخارجه ازحیث کمیت و یاکیفیت و کلیه مشخصات بافرمول آن دارو که بکمیسیون تسلیم و بتصویب رسیده اختلافی داشته باشد کلیه داروهای مزبور ضبط و معدوم خرید و فروش آن ممنوع وپروانه مربوطه لغو خواهدشد و صاحب پروانه طبق‌ماده۹ مجازات خواهدشد.

ماده ۸ - هرگاه سازنده داروی اختصاصی در داخله کشور داروی خود از حیث کمیت و کیفیت و بسته‌بندی وغیره بدون تصویب کمیسیون مذکور در ماده چهارم تغییراتی بدهدکه داروی تهیه‌شده ورواج یافته برخلاف فرمولی باشد که کمیسیون تصویب نموده سازنده بسه‌ماه تا یکسال حبس تأدیبی محکوم می‌شود وپروانه اونیز لغومی گردد.

تبصره ۱ - در صورتیکه توزیع کننده عالماً داروی مزبوررا بفروش‌برساندبحداقل مجازات‌مذکور در این ماده محکوم میشود.

تبصره۲ - داروسازان و مسئولین دستگاههای داروسازی‌هم که درتهیه نسخه پزشك از لحاظ کمیت ویا کیفیت در داروهای ترکیبی‌تغییراتی بدهندمشمول

مجازات مذکور درماده‌نامبرده میباشند.

ماده۹ - ازتاریخ اجرای این قانون هرکس داروئی بنام داروی اختصاصی بدون تحصیل پروانه رواج داده ویابفروشد بحبس‌تأدیبی از سه‌ماه تا شش ماه وجزای نقدی از ۱۰هزار ریال تایکصدهزارریال محکوم خواهد شد.

ماده۱۰ - برای صدور پروانه نسبت بهرداروی اختصاصی که تقاضامی‌شود تقاضا کننده باید مبلغ پنج هزار ریال بصندوق وزارت بهداری پرداخت نماید وجوهی که ازاین بابت جمع‌آوری می‌شود از طرف وزارت بهداری صرف تکمیل آزمایشگاهی برای تجزیه داروها ومواد خوراکی خواهد گردید.

ماده ۱۱ - روی بسته داروی اختصاصی قیمت آن‌بطور وضوح‌نوشته خواهد شد ونیز یکورقه تمبر کنترول دارو معادل یکصدم قیمت فروش داروالصاق میشودمبلغ‌تمبر بمصرف تشکیلات لابراتوار کنترول دارو خواهد‌رسید.

ماده ۱۲ - وزارت بهداری مکلف است آئین نامه این‌قانون‌را باموافقت‌وزارت دادگستری واقتصاد ملی تهیه وپس از تصویب هیئت‌وزیران بموقع اجرا گذارد.

وزارتخانه های دادگستری، اقتصادملی وبهداری مأمور اجرای این‌قانون خواهند بود.

مخبر کمیسیون بهداری - دکتر طا

انتصابات واحکام

شماره ۲۵۳۰۲ — ۲۲ر۹ر۲۹

در وزارت کشور

آقای علی فروغی کارمند اداره اطلاعات وآمار از تاریخ صدور این ابلاغ بایایه ۸ و ۳۶۵۰ ریال حقوق و ۱۰۹۵ ریال فوق العاده اشتغال خارج از مرکز بسمت فرماندار‌ی‌شهرستان‌آمل منتقل ومنصوب میشوید هزینه سفر و فوق العاده انتقال شما پس از تصویب بودجه بشرط وجود اعتبار طبق مقررات پرداخت خواهد شد.

وزیر کشور

شماره ۷۷۰۱۲ر۲۵۲۳۶ — ۲۲-۹-۳۲۹

* * *

آقای احمد حجت بازرس استانداری دوم ازتاریخ‌ورود بمحل ماموریت با پایه ۸ و ۳۶۵۰ریال حقوق و۵۹۲ ریال فوق‌العاده اشتغال خارج ازمرکز و ۱۰۰۰ ریال هزینه کمك لیسانسی بسمت فرماندار شهرستان شاهرود منتقل و منصوب میشوید هزینه‌سفر و فوق‌العاده انتقال شما طبق مقررات از ساری تا شاهرود پس از تصویب بودجه بشرط وجود اعتبار پرداخت خواهدشد پرداخت تفاوت حقوق از ۲۹۶۰ ریال به ۳۶۵۰ ریال موکول برصول گواهی نامه بازنشستگی خواهد بود.

وزیر کشور

شماره ۲۵۷۸۶ر۲۵۷۹۴ — ۲۲ر۹ر۲۹

* * *

آقای صادق نواب فرماندار نوشهر از تاریخ اول دیماه ۲۹ با پایه ۶ و ۲۶۶۰ ریال حقوق و ۷۰۸ ریال فوق‌العاده اشتغال خارج از مرکز بسمت کفالت فرمانداری بابل منتقل و منصوب میشوید پرداخت تفاوت حقوق از ۲۳۶۰ ریال حد اقل پایه ۶ به ۲۶۶۰ ریال حداکثر پایه ۶ موکول‌بموافقت بازنشستگی خواهد بود ابلاغ فرمانداری پس‌ازانجام تشریفات مقرر صادر خواهد شد هزینه سفر و فوق‌العاده‌انتقال شما ازنوشهر تابابل پس ازتصویب‌بودجه وتأمین اعتبار طبق مقررات قابل پرداخت‌است

وزیر کشور

شماره ۷۷۴۲۲ر۲۵۳۰۶ — ۲۲ر۹ر۲۹

* * *

آقای محمد فرهمند فرماندار بابل از تاریخ ورود بمحل مأموریت با پایه ۸ و ۳۶۵۰ ریال‌حقوق و ۱۰۹۵ ریال فوق العاده اشتغال خارج از مرکز بسمت فرماندارگرگان منتقل و منصوب میشویدهزینه سفر وفوق‌العاده انتقال شما از بابل تاگرگان پس‌از تصویب بودجه وتأمین اعتبار طبق مقررات پرداخت خواهد شد.

وزیر کشور

شماره ۱۶۶۴۲ر۲۹۱۵۴ — ۲۰-۹-۲۹

آقای سیدحسنعلی دریابادی

بموجب این ابلاغ بسمت سردفتری اسنادرسمی درجه سوم دهستان فرح رود فیروز کوه منصوب میشوید طبق مقررات مشغول انجام وظیفه شوید

وزیر دادگستری

شماره ۲۹۴۸۳ر۱۶۳۴۶ — ۱۹ر۹ر۲۹

آقای ملا بابائی
سردفتر ازدواج وطلاق سابق طایفه کلیمیان آبادان

بموجب این ابلاغ مجدداً بسردفتری ازدواج و طلاق آبادان منصوب میشوید.

وزیر دادگستری

شماره ۲۹۴۹۵ر۱۶۶۴۴ — ۱۶ر۹ر۲۹

آقای عبدالحمید طاهری
سردفتر ازدواج سابق قریه بهمن‌آباد دهستان ییلاق کردستان

بموجب این ابلاغ مجدداً بسر دفتری ازدواج قریه بهمن آباد منصوب میشوید.

وزیر دادگستری

شماره ۲۹۵۰۱ر۱۶۹۴۷ — ۱۹ر۹ر۲۹

آقای سید محمد برقزنی
سردفترازدواج وطلاق دهستان چهریق شاهپور

بموجب این ابلاغ استعفای شما ازتصدی دفاتر ازدواج و طلاق پذیرفته میشود.

وزیر دادگستری

شماره ۲۹۵۰۷-۱۵۹۴۵ — ۱۹ر۹ر۲۹

آقای عبدالرحمن رحمانی
سردفتر اسناد رسمی شماره ۳۸ ساری

بموجب این ابلاغ طبق بند ۱ از ماده ۷قانون دفتر اسناد رسمی بعلت اشتغال بخدمات دولتی از تصدی دفاتر اسنادرسمی وگواهی صحت امضاء معاف میشوید.

وزیر دادگستری

شماره ۲۹۴۷۹ر۱۶۱۶۶ — ۱۹ر۹ر۲۹

آقای نظرمحمد (آخوند مصطفی)

بموجب این‌ابلاغ بسردفتری‌ازدواج قصبه کمیشان وخواجه نفس حومه دشت‌گرگان منصوب میشوید

وزیر دادگستری

شماره ۲۹۴۷۰-۱۶۰۵۲ — ۱۹ر۹ر۲۹

آقای محمد حسن رئیس‌زاده
سردفتر ازدواج بلوك غربی زرندکرمان

بموجب این ابلاغ بسر دفتری طلاق بلوك غربی زرند هم منصوب میشوید.

وزیر دادگستری

شماره ۲۹۴۸۱ر۱۶۲۳۱ — ۱۹ر۹ر۲۹

آقای اردشیر آذرگشسب
سردفتر ازدواج طایفه زرتشتیان‌یزد

بموجب این ابلاغ استعفای شما از تصدی دفتر ازدواج پذیرفته میشود.

وزیر دادگستری

شماره ۲۹۴۷۷ر۱۶۰۵۴ — ۱۹ر۹ر۲۹

آقای سید علی اکبر رجائی باغسرخی

بموجب این ابلاغ بسردفتری ازدواج قصبه اسفرجان منصوب میشوید.

وزیر دادگستری

شماره ۲۹۵۴۹ر۱۶۶۴۰ — ۱۹ر۹ر۲۹

آقای محمود کسمائی
سردفتر اسنادرسمی شماره ۷رشت

بموجب این ابلاغ استعفای شما از تصدی‌دفتر اسناد رسمی پذیرفته میشود.

وزیر دادگستری

شماره ۲۹۴۹۳ر۱۲۴۹۹ — ۱۹ر۹ر۲۹

آقای محمد امینی
سردفتر ازدواج قریه زیدشت طالقان

بموجب این ابلاغ بسردفتری طلاق قریه‌زیدشت طالقان منصوب میشوید.

وزیر دادگستری

شماره ۲۹۵۴۱ر۱۶۶۴۶ — ۱۹ر۹ر۲۹

آقای اسمعیل بزرگی
دفتریار درجه اول رشت

بموجب این ابلاغ بسمت سردفتری اسنادرسمی درجه سوم شهر رشت منصوب میشوید طبق مقررات مشغول انجام وظیفه شوید.

وزیر دادگستری